

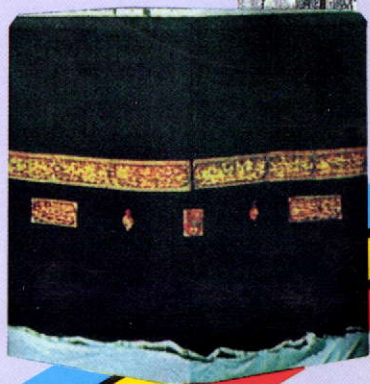
ഇസ്‌ലാമും പൗരധർമ്മവും

മാലവി മുഹമ്മദ് അമാനി

الإسلام وحقوق الإنسان

تأليف : مولوي محمد أمانى

رحمه الله وغفر الله له

المليارية

274

ഇസ്‌ലാമും പൗരധർമ്മവും

(ഔദ്യോഗിക)

ഡയറക്ടർ, ഓഫീസ്, സർക്കാർ

الإسلام وحقوق الإنسان

تأليف :

مولوي محمد أماني

رحمه الله وغفر الله له

യുവത ബുക്ക് ഹൗസ്

പി. ബി. നം. 524, കോഴിക്കോട്-2

Islamum Pouradharmavum (Malayalam) by : Moulavi
Muhammed Amani (Marhoom) Publishers : Yuvatha
book house, P.b.no: 524, Calicut, First Impresion:
June-1990 Copies: 2500, Cover: Noushadali, Printing:
ISM press Calicut, Price: 5-00, Copyright reserved.

കാൽനൂറ്റാണ്ടുകാലത്തെ നിരന്തര പരിശ്രമത്തിന്റെ ഫലമായി വിശുദ്ധ ഖുർആനിന് സലഫീമാർഗം അവലംബമാക്കി വിവരണമഴുതി കൈരളിക്ക് സമർപ്പിച്ച ത്യാഗി വരുന്നാണ് മുഹമ്മദ് അമാനി മൗലവി. അനുഗ്രഹിതമായ ആ രൂപിക രണ്ടുവഷം മുമ്പ് നശ്വലമായി. ഇന്നാലില്ലാഹി....

അമാനി മൗലവിയുടെ ഒരു അപ്രകാശിത കൃതിയാണ് നിങ്ങളുടെ കയ്യിൽ. 1946 ൽ മൊറയൂരിൽ ദർസ് നടത്തി കൊണ്ടിരിക്കെ അദ്ദേഹം തയ്യാറാക്കിയ കയ്യെഴുത്തുപ്രതിക്ക് പുനരാഖ്യാനം നൽകിയിരിക്കുന്നത് ജ : അബ്ദുൽ ജബ്ബാർ തുപ്പനച്ചിയാണ്. ഏകദേശം അരനൂറ്റാണ്ട് മുമ്പ് രചിക്കപ്പെട്ട് പലകാരണങ്ങളാലും വെളിച്ചം കാണാതെപോയ ഈ കൃതിയിലെ പ്രതിപാദ്യം ഇന്നും പ്രസക്തമാണ്. രാഷ്ട്രത്തോടുള്ള പൗരന്റെ ധർമ്മങ്ങളെക്കൊള്ളെ, ഒരു മുസ്ലിം എന്ന നിലക്ക് ദൈവിക മതത്തോടും മതനിയമങ്ങളോടുമുള്ള അവന്റെ കടമകളും കർത്തവ്യങ്ങളുമാണിതിൽ പ്രകടമാവുക. കൂടാതെ, ഒരു ഉന്നത സംസ്കാരമെന്ന നിലക്കുള്ള ഇസ്ലാമിന്റെ പ്രത്യേകതകളും സത്തുലിതമായ സാമൂഹ്യജീവിത ക്രമത്തിന്റെ ഇസ്ലാമിക മാനങ്ങളും ഇതിൽ വായനക്കാർക്ക് ദർശിക്കാം.

ചില ആവർത്തനങ്ങളും ഒന്നരണ്ടു പദപരമായ ചർച്ചയും ഒഴിവാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ആയത്തുകൾക്കും ഹദീസുകൾക്കും അറബി മൂലം കൊടുത്തിട്ടില്ല. അധികവും ആശയ വിവരണങ്ങളാണ്.

ഇസ്ലാമിനെ ധൈഷണികമായി വിലയിരുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള ഈ ലഘുകൃതി സാധാരണക്കാർക്കും ചിന്തകന്മാർക്കും ഉപകാരപ്പെടുമെന്ന് ഞങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥകർത്താവിനും നമുക്കും ഇതൊരു സൽകർമ്മമായി തീരട്ടെ എന്ന പ്രാർത്ഥനയോടെ ഈ കൃതി അനുവാചകർക്കായി സമർപ്പിക്കട്ടെ.

—പ്രസാധകർ

പ്രസ്താവന

ഇതൊരു ഗ്രന്ഥമല്ല. ഇസ്ലാമിലെ നാഗരിക തപത്തെ പുരസ്കരിച്ച് ഒരു ലേഖനം പത്രത്തിലേക്കു കൊണ്ട് വേണ്ട? ഞാൻ എഴുതുകയുണ്ടായി. അത് അയച്ചില്ല. അത് അദ്ധ്യക്ഷൻ നീക്കം ചെയ്തത്. ഒരു ചെറുകൃതിയാക്കാമെന്നുവെച്ചു. എന്നാൽ ഉദ്ദേശിച്ച പലതും എഴുതാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

പ്രതിപാദന രീതിയിലോ ഭാഷാപ്രയോഗത്തിന്റെ കാര്യത്തിലോ ഇതൊരു പുസ്തകമെന്ന് പറയാൻ പോലും യോഗ്യമല്ല. അത്തരം പോരായ്മകൾ വായനക്കാർ ക്ഷമിക്കുക. ആശയപരമായി വല്ല തകരാറും കണ്ടാൽ സഭയ്ക്കും ഉണർത്തണമെന്നുപേക്ഷ.

ആയത്തുകളും ഹദീസുകളും ശരിയായ തർജ്ജമയല്ല. ആശയ വീവർത്തനം മാത്രമാണ്. അല്ലാഹു നമ്മെ അവന്റെ ദീനിയെ സേവനം ചെയ്യുന്നവരാക്കിത്തരട്ടെ-ആമീൻ

—മുഹമ്മദ് അമാനി

ഇസ്‌ലാമിലെ നാഗരികത്വം

പതിനാലു നൂറ്റാണ്ടുമുമ്പ് അറേബ്യയിൽ ഒരു പ്രവാചകന്റെ നിയോഗമുണ്ടായി. മനുഷ്യന് സന്മാർഗം കാണിക്കാനും അവനെ മനുഷ്യത്വത്തിലേക്ക് നയിക്കാനും വേണ്ടി. അന്ന്—ലോകമാസകലം അന്ധതയുടെ, ഓരാചാരത്തിന്റെ, കയ്യൂക്കിന്റെ അക്രമത്തിന്റെ വ്യാപ്തം ഭംഷ്ടങ്ങളിൽപ്പെട്ട് നട്ടംതിരിയുകയായിരുന്നു. രണ്ടു വൻശക്തികളായിരുന്ന റോമിന്റെയും പേർഷ്യയുടെയും സ്വാർത്ഥതാൽപര്യങ്ങൾക്കൊത്ത് ജനങ്ങൾ തുളളണ്ടിയിരുന്നു. അന്ന് അറബികളാകട്ടെ—പരസ്പരം ചോരകുടിക്കുകയായിരുന്നു. സന്താനഹത്യയും വ്യഭിചാരവും മറ്റും അന്തസ്സായി ഗണിച്ചിരുന്നു! ദേവൻമാരും മഹത്തുക്കളും മാത്രമല്ല സൂര്യചന്ദ്രൻമാരും കല്ലും മരവും ഏല്പാം അവരുടെ ആരാധ്യവസ്തുക്കളായിരുന്നു. അക്ഷരാജ്ഞാനം പോലും വിരലിലെണ്ണാവുന്നവർക്കുമാത്രം. ആകെക്കുടി കട്ടപിടിച്ച ആ ഇരുട്ടിലേക്ക് സന്മാർഗത്തിന്റെ ദീപ്തിയുമായി ആ പ്രവാചകൻ കടന്നുവന്നു. അവർക്ക് ദൈവ വചനങ്ങൾ ഓതിക്കാട്ടത്തു. വേദഗ്രന്ഥവും തത്വജ്ഞാനവും പഠിപ്പിച്ചു. മനുഷ്യത്വത്തിന്റെ വില പഠിപ്പിച്ചു. വിജ്ഞാന സമ്പാദനത്തിന് പ്രചോദനമേകി.

അവർ ആ ഭൗത്യം സ്വീകരിച്ചു. ചുറ്റുപാടിനേക്കാൾ ആ പ്രഭു ചൊരിഞ്ഞു. ലോകം ഉണർന്നു. റോമും പേർഷ്യയും അവരുടെ കീഴിലായി. ലോകത്തിന് അവർ മാതൃകയായി. ആ സംസ്കാരം സ്വപ്നയിന്മേൽ സിന്ധുനദീതടംവരെ വ്യാപിച്ചു. വിജ്ഞാന കവാടങ്ങൾ അവർ മലർക്കെ തുറന്നു. അക്ഷരാർത്ഥത്തിൽ അവർ മനുഷ്യരായി. ഇതായിരുന്നു ഇസ്രാമീന്റെ ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പ്, അന്ത്യപ്രവാചകൻ മുഹമ്മദ് നബിയിലൂടെ.

ഇസ്രാമം എന്ന പ്രത്യയശാസ്ത്രം ജീവിത ഗന്ധിയായ ഒരു തത്വസംഹിതയോ? അതോ അപ്രായോഗികമായ ഒരു ഉദ്യോപ്പിയൻ ആശയമോ? ആറാം നൂറ്റാണ്ടിലേക്കു മാത്രമായിരുന്നുവോ അതിന്റെ പ്രസക്തി? അതോ ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിലെ പരിഷ്കൃത ലോകത്തിനും യോജിക്കുമോ? നമ്മുടെ മുന്നിലുള്ള പ്രശ്നങ്ങളാണിവ.

പഴയ മതം

ഇസ്രാമം ഒരു പുതിയ മതമല്ല. മനുഷ്യചിന്താവികാസം മുതൽ ലോകാവസാനം വരെയുള്ള എല്ലാവർക്കുമായി ദൈവം നൽകിയ മതമാണിസ്രാമം. എല്ലാ പ്രവാചകന്മാരും പ്രബോധനം ചെയ്തത് ഇസ്രാമം ആയിരുന്നു. കാലോചിതമായി ചില മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും മൂലതത്വം എന്നും ഒന്നുതന്നെ. ദൈവ വിശ്വാസം, പരലോകചിന്ത, മനുഷ്യന്റെ പ്രവർത്തന രംഗത്തെ ധർമ്മചിന്ത തുടങ്ങിയ മൗലിക കാര്യങ്ങൾ കാലഘട്ടത്തിനനുസരിച്ച് മാറ്റം വരുത്തില്ല. മുഹമ്മദ് നബിയിലൂടെ അതിന്റെ പ്രാവർത്തിക രൂപം പരിപൂർണ്ണമായി അവതരിച്ചു എന്നർത്ഥം. ദാവീദാർ കുഹുർത്ത് പറഞ്ഞു: "ഇസ്ലാം പുതിയ വിശ്വാസമെന്നും കൊണ്ടുവന്നിട്ടില്ല. ഒരു പുതിയ സന്ദേശവും അതിലില്ല. എല്ലാ പ്രവാചകന്മാരും പറഞ്ഞതിനേക്കാൾ ഒരു ഭരണക്രമവും നിയമസംഹിതയുമുണ്ടെന്നുമാത്രം"

ഇസ്രാമീന്റെ ആധാരം

ഇസ്രാമീന്റെ ആധാരം വിശുദ്ധ ഖുർആനാണ്. ഖുർആൻ മതകാര്യങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനമെന്നു മാത്രമല്ല, മനുഷ്യവർഗത്തിന്റെ ജീവിത കാര്യങ്ങളെ മുഴുവൻ സ്പർശിക്കുകയും വ്യ

ക്രിപരവംസാമൂഹികവുമായ നിയമനിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുകയും ചെയ്തഗ്രന്ഥമണിത്. ജോൺസൺ എന്ന ചിന്തകൻ വ്യർത്ഥന | നെ വിലയിരുത്തിയതിങ്ങനെയാണ്. “വ്യർത്ഥനന്റെ വാക്യങ്ങൾ പദ്യങ്ങളല്ല; പദ്യങ്ങളേക്കാൾ ആകർഷകമാണ്. ‘പർവ്വത പ്രസംഗങ്ങൾ’ പോലെയുള്ള ഒരു കാവ്യമല്ല അത്. ബുദ്ധന്റെ അധ്യാപനങ്ങൾ പോലെ പരസ്പര വിരുദ്ധങ്ങളുമല്ല. ഫ്ലാറ്ററിയുടെ കഷ്ടപ്പെട്ട പരിശ്രമങ്ങൾ പോലെയുമല്ല. അത് കാലാതിവർത്തിയായി എല്ലാ സമുദായത്തിലുള്ളവരുമായും ആത്മബന്ധം സ്ഥാപിച്ച പ്രവാചകവര്യന്റെ ദൗത്യധ്യാപനങ്ങൾ മാത്രമാണ്. മാനവഹൃദയത്തിലേക്കതിന്റെ അലകൾ ആഴ്ന്നിറങ്ങുന്നു അതിന്റെ പ്രകാശം അടുത്തുതന്നെ യൂറോപ്പിന്റെ തമസ്സുകറാൻ പര്യാപ്തമായേക്കാം.”

ഹൈദരാബാദ് കോളേജിൽ പ്രിൻസിപ്പലായിരുന്ന ‘മാസ്റ്റർ നിചന്തോപാധ്യായ’ ഇന്ത്യയിലെ ഇസ്ലാം സ്വീകരിക്കുകയുണ്ടായി. മുഹമ്മദ് ഇസ്ലാമിൻ എന്ന പേർ സ്വീകരിച്ച അദ്ദേഹം “ഞാൻ എന്തുകൊണ്ട് ഇസ്ലാം സ്വീകരിച്ചു?” എന്ന ഗ്രന്ഥം രചിച്ചു. അതിൽ വിവിധ മതങ്ങളെ താരതമ്യപ്പെടുത്തിയ അദ്ദേഹം ഇസ്ലാമിന്റെ പ്രത്യേകതയായി ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്ന കാര്യങ്ങളുടെ ചുരുക്കം ഇതാണ്. 1) ഇസ്ലാമിന്റെ മൂലപ്രമാണങ്ങൾ ചരിത്രസാക്ഷ്യങ്ങളാൽ ബലിഷ്ഠമാണ്. 2) മനുഷ്യബുദ്ധിക്ക് ഉൾക്കൊള്ളാവുന്നതാണ്. അതിലെ നിയമങ്ങൾ. 3) അതിലെ വിധിവിധികൾക്കു ഏകാലത്തും പ്രസക്തവും പ്രായോഗികവുമാണ്.

ഫ്രഞ്ച് ചിന്തകനായ ‘മിസ്യോലൂൺ റോൾ’ ‘മുപ്പതുകൊല്ലം ഇസ്ലാമിൽ’ എന്ന തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പറയുന്നു. “ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയ മതങ്ങളിൽവെച്ച് ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമായത് ഇസ്ലാം മതമാണ്. അത് മനുഷ്യന്റെ പ്രകൃതി മതമാണ്. സാമ്പത്തിക മതവും സാഹിത്യമതവും അതുതന്നെ. ആ മതം അതിന്റെ അനുയായികളിൽ മാനുഷതയും സൽസ്വാഭാവും ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നു. കളവ്, വഞ്ചന, ദുർവിചാരം തുടങ്ങിയ ചീത്ത കാര്യങ്ങളിൽനിന്ന് അവർ സ്വാഭാവികമായി അകലുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാവാം മറ്റേതു സമൂഹത്തേക്കാളും സാമ്പത്തികമായി മുസ്ലിംകൾ പിന്നിലായത്”.

മാനവരാശിയുടെ നിലനിലുപിന്നാധാരമായ സംവേദന കരംഗം ഏറ്റവും മാതൃകാപരമായി വ്യർത്ഥൻ കൈകാര്യം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഉള്ളവനും ഇല്ലാത്തവനും എന്നിങ്ങനെ ചേരിതിരിവും സംഘട്ടനവും സൃഷ്ടിക്കുകയല്ല, മറിച്ച് ധനികന്റെ ധനം വൈമാനഗ്രഹമാണെന്നും ദരിദ്രനെ സഹായിക്കൽ തന്റെ കടമയാണെന്നുമുള്ള ബോധം സൃഷ്ടിക്കുകയും ദൈവാനുഗ്രഹം സമസൃഷ്ടികൾക്ക് പങ്കുവയ്ക്കാൻ സർവ്വസ്വങ്ങളാക്കുകയുമാണ് വ്യർത്ഥൻ ചെയ്യുന്നത്. ഈ യാഥാർത്ഥ്യം മനസ്സിലാക്കി 'റോൾ' പറയുന്നു: "ആധുനിക സോഷ്യലിസം വ്യർത്ഥന കാശയത്തിന്റെ അടുത്തുപോലും എത്തുകയില്ല".

അദ്ദേഹം തുടരുന്നു: "ഇസ്രാമിനെ ജനങ്ങൾക്ക് ശരിയായി പഠിപ്പിക്കാനും അതിന്റെ പ്രായോഗികരൂപം കാണിച്ചുകൊടുക്കാനും തക്ക ആളുകൾ ഇന്നുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ, ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും ഉന്നതസമൂഹം മുസ്ലിംകളാകുമായിരുന്നു. പക്ഷെ ഇസ്രാമിലില്ലാത്ത പലതും അതിന്റെ പേരിൽ ചുമത്തുവാനും വിധിവിധിക്കുകളെ മാറ്റിമറിക്കുവാനും ഒരുമ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ചില യാഥാസ്ഥിതികന്മാരാണ് ഇസ്രാമിക നവോത്ഥാനത്തിന്റെ കണ്ഠകോടാലികൾ.

ജ്ഞാനത്തിന്റെ വെളിച്ചം യൂറോപ്പിൽ കടന്നുചെന്നിട്ടില്ലാത്ത കാലത്ത് ജ്ഞാനം, തത്വശാസ്ത്രം, സാഹിത്യം തുടങ്ങിയ ഒട്ടേറെ കാര്യങ്ങൾ മുസ്ലിംസമുദായത്തിൽനിന്ന് ഉദിച്ചുയർന്നു യൂറോപ്പിൽ വ്യാപിച്ചു. ബഗദദ്, ബസ്ര, സമർഖന്ദ്, ഡമാസ്കസ്, കൊർഡോബ, ഗർനാട, ഖൈറവാൻ, ഈജിപത്, പേർഷ്യ തുടങ്ങിയ മുസ്ലിം തലസ്ഥാനങ്ങൾ കലാശാലകളുടെയും വിജ്ഞാനത്തിന്റെയും കലവറയായിരുന്നു.

രണ്ടുതരം ആളുകൾ

ഇസ്രാമിന്റെ മഹത്വത്തെയും നാഗരീകത്വത്തെയും സംബന്ധിച്ച് ഇതര മതസ്ഥരായ ചിന്തകന്മാരുടെ അഭിപ്രായങ്ങളിൽ ചിലതാണ് നാം കണ്ടത്. എന്നാൽ ഈ സമുദായത്തിന്റെ സ്ഥിതിയെന്താണ്? രണ്ടുതരം ആൾക്കാരുണ്ട് നമ്മുടെ മുന്നിൽ. യാഥാസ്ഥിതികത്വത്തിന്റെ നീരാളിപ്പിടുത്തത്തിൽപ്പെട്ട് ഇസ്രാമിന്റെ തനതായ രൂപം മനസ്സിലാക്കാനോ ലോക

ത്തിന്റെ ഗതിവിഗതികളെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കാനോ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത പാമരൻമാരാണ് ഒരു കൂട്ടർ. വിശ്വാസത്തിന്റെയും മൂല്യബോധത്തിന്റെയും അന്തസ്സത്ത മനസ്സിലാക്കാത്ത, ആധുനികതയുടെ പിന്നാലെ പായുന്ന അഭ്യസ്ത വിദ്യരാണ് നാം പറയുന്ന പരിഷ്കൃത സമൂഹമാണ് രണ്ടാമത്തേത്. യഥാർത്ഥത്തിൽ ഈ രണ്ടു വിഭാഗവും ഇസ്‌ലാമിക വിശ്വാസത്തിനും പ്രചാരണത്തിനും ദോഷം മാത്രമേ ചെയ്തിട്ടുള്ളൂ. അന്ധവിശ്വാസങ്ങളും അത്യാചാരങ്ങളും മതത്തിന്റെ പരിവേഷമണിയിച്ച് സമൂഹത്തിൽ നടപ്പിൽ വരുത്തിയവരാണ് ഒരു വിഭാഗമെങ്കിൽ, മതമൂല്യങ്ങളെത്തന്നെ തള്ളിപ്പറയുന്നവരാണ് മറുപക്ഷം. മുഴുവൻ കല്ലിനെയും ആദരിച്ച് വഴിപാടർപ്പിക്കുന്ന ആദ്യവിഭാഗവും, ഇസ്‌ലാമിന്റെ 'ചിഹ്ന'ങ്ങളെപ്പോലും പൂജിക്കുന്ന രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗവും ഇസ്‌ലാമിന് ഗുണകരമായി സേവനം നൽകിയവരല്ല. ചുരുക്കത്തിൽ മറ്റുള്ളവർ മനസ്സിലാക്കിയ അത്രപോലും മുസ്‌ലിംകൾ ഇസ്‌ലാം ഉൾക്കൊണ്ടില്ല എന്ന വേദകേരമായ അവസ്ഥയാണ് നമ്മുടെ മുന്നിലുള്ളത്.

ഇസ്‌ലാമിന്റെ ഉള്ളടക്കം

മനുഷ്യബുദ്ധിക്ക് അതർഹിക്കുന്ന സ്ഥാനം നൽകുന്ന ഇസ്‌ലാം. ധർമം, സംസ്കാരം സമത്വം, ബുദ്ധിപൂർവ്വകമായ നിയമങ്ങൾ, സുസമ്മതമായ കർമാനുഷ്ഠാനങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയാണ് ഇസ്‌ലാമിന്റെ കാതലായ വശം. പരലോകമോക്ഷവും ആത്മീയശാന്തിയും ലക്ഷ്യം വച്ച് ജീവിക്കുന്ന വിശ്വാസി, ഐഹികജീവിത പുരോഗതിക്കും ലോകസമാധാനത്തിനും സമൂഹത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിക്കും സ്വാഭാവികമായും കൊള്ളാവുന്നവനായിരിക്കും. സാമൂഹ്യനീതി നിർവ്വഹണരംഗത്താവട്ടെ, ധനികനും ദരിദ്രനും നേതാവും സാധാരണക്കാരനും ഉന്നതനും താഴ്ന്നവനും എല്ലാം തുല്യമായി ഗണിക്കപ്പെടുന്ന അതുല്യ സംസ്കാരവും നാഗരികത്വവുമാണ് ഇസ്‌ലാം ലോകത്തിനുമുന്നിൽ സമർപ്പിക്കുന്നത്. പ്രവാചകന്റെ ജീവിതത്തിൽ ഇതിനു നിരവധി ഉദാഹരണങ്ങൾ കാണാം. "അറബിക്ക് അനറബിയേക്കാളോ മറിച്ചോ യാതൊരു പ്രാധാന്യവുമില്ല. ദൈവത്തിങ്കൽ മാനുഷർ ഭക്തനെത്ര" എന്ന പ്രവാചക വചനം എത്ര ഉദാത്തമാണ്!

ഖലീഫ അബൂബക്കർ (റ) സ്ഥാനാരോഹണം ചെയ്തപ്പോൾ സമൂഹത്തോടായി നടത്തിയ പ്രസംഗം ചരിത്രത്തിൽ തുല്യതയില്ലാത്ത നീതിബോധത്തിന്റെ പ്രതീകമായിരുന്നു. "ജനങ്ങളേ, നിങ്ങളുടെ മേൽ എനിക്ക് ആധിപത്യം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഞാൻ നിങ്ങളേക്കാൾ മികച്ചവനൊന്നുമല്ല. ന്യായമാണ് ഞാൻ ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ നിങ്ങളെന്നെ സഹായിക്കണം. അല്ലാത്തപ്പോൾ നിങ്ങളെന്നെ നല്ല വഴിക്ക് നയിക്കണം. ഒരു ദർബലന് കൊടുത്തുതീർക്കാനുള്ള അവകാശം നൽകുന്നതുവരെ അവൻ എന്റെ കണ്ണിൽ ശക്തനാണ്. എന്നാൽ ഒരു ശക്തന്റെ പക്കൽനിന്ന് ലഭിക്കാനുള്ള അവകാശം ലഭിക്കുന്നതുവരെ അവനെന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ ദർബലനാണ്." നോക്കൂ നീതിബോധത്തിന്റെയും വിനയത്തിന്റെയും ഈ ഭാഷ ഒരു വിശ്വാസീയിൽനിന്നു മാത്രമേ വരൂ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനവും ഇങ്ങനെത്തന്നെയായിരുന്നു.

ഇസ്‌ലാമിന്റെ സന്ദേശം

കണ്ണിൽ കണ്ടതിനെയൊക്കെ ഭയക്കുകയും വണങ്ങുകയും ചെയ്തിരുന്നവരെ സർവ്വശക്തനിലേക്കുമാത്രം തിരിയ്ക്കുകയാണിസ്‌ലാം ആദ്യമായി ചെയ്തത്. തോന്നിവാസത്തിൽ മുഴുകിയ സമൂഹത്തെ സൽസ്വഭാവത്തിന്റെ മുർത്തഭാവമാക്കി മാറ്റി, മുഷ്‌ക്കിന്റെയും പൈശാചികത്വത്തിന്റെയും വൈരാഗ്യം മാറ്റി മനുഷ്യത്വത്തിന്റെയും നാഗരീകത്വത്തിന്റെയും അവധൂതൻമാരാക്കി മാറ്റി. മാനവികതയുടെ ഈ ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പാണ് അന്ധകാരത്തിൽ മുഴുകിയിരുന്ന യൂറോപ്പിനെ തട്ടിയുണർത്തി പുരോഗതിയുടെ സോപാനത്തിലേക്കുനയിച്ചത്. ഇസ്‌ലാമിന്റെ വ്യാപ്തി വർദ്ധിക്കുന്തോറും മുസ്ലിംകൾ വന്നു ചേരുന്നിടത്തുനിന്നൊക്കെ വിജ്ഞാനത്തിന്റെ വിവിധ ശാഖകൾ സ്വാംശീകരിക്കുകയും അതു പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നതാണിതിനു കാരണം. ഇതിനെല്ലാം അവരെ പ്രേരിപ്പിച്ചത് അവരുടെ പ്രമാണമായ വിശുദ്ധ വ്യർത്തനമായിരുന്നു. ആകാശഭൂമികൾ, സൂര്യചന്ദ്രൻമാർ, രാപ്പകലുകൾ, പ്രകൃതിയിലെ മറ്റു പ്രതിഭാസങ്ങൾ, നിത്യജീവിതത്തിൽ ചുറ്റുപാടും കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മറ്റുകാര്യങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയെപ്പറ്റിയൊക്കെ കൂലങ്കഷമായി ചിന്തിക്കുവാനും പഠിക്കുവാനുമുള്ള വ്യർത്തനം

നിന്റെ ആഹ്വാനമാണ് മുസ്ലിംകളെ വിജ്ഞാനകുതുകി-
ളാക്കിയത്.

ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ

ചലിക്കുന്ന ഭൂമിയെപ്പറ്റി പതിനാലു നൂറ്റാണ്ടുമുമ്പു
ഖുർആൻ സൂചിപ്പിച്ച "പർവ്വതങ്ങൾ നിശ്ചലമായി നീ കാ-
ണുന്നു. എന്നാൽ അവ മേഘങ്ങളെപ്പോലെ ഓടിക്കൊണ്ടിരി-
ക്കയാണ്" വേറൊരിടത്ത് "പകലിന്റെ മുകളിൽകൂടി രാ-
ത്രിയെ ഉരുട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു" എന്നു പറയുന്നു. ഭൂമിയുടെ
ഗോളാകൃതിയാണ് ഈ സൂക്തത്തിലെ സൂചന. ഭൂമിയുടെ ബാ-
ലൻസിനുവേണ്ടി "പർവ്വതങ്ങളെ ആണികളായി സ്ഥാപിച്ചി-
രിക്കുന്നു" എന്നു പറയുന്നു. ആധുനിക ഭൂമിശാസ്ത്രം കൃത്യ-
മായി തെളിയിച്ച ശാസ്ത്രവസ്തുതകളാണല്ലോ ഇവയൊക്കെ.
ഖുർആനിന്റെ ഈ സൂചനകൾ ഗവേഷണ തൽപരതയ്ക്ക്
ആക്കംകൂട്ടുന്നു.

ആകാശത്തുനിന്നു വർഷിക്കുന്ന ജലം, ഭൂഗർഭജലം, സൂര്യ-
ചന്ദ്രൻമാർ, മറ്റു ഗോളങ്ങൾ, നക്ഷത്രങ്ങൾ ഇവയുടെ പരസ്പര-
മുള്ള ആകർഷണശക്തി. തുടങ്ങി അടുത്ത കാലത്തുമാത്രം സ്ഥി-
രീകരിക്കപ്പെട്ട ഒട്ടേറെ കാര്യങ്ങളിലേക്ക് ഖുർആൻ നൽകിയ
സൂചന വിജ്ഞാന കുതുകികൾക്ക് വെളിച്ചം പകരുന്നു. സസ്യ-
ലതാദികൾ, പക്ഷിമൃഗാദികൾ, മറ്റുജന്തുക്കൾ തുടങ്ങിയവ-
യിലേക്കും നമ്മുടെ ചിന്ത തിരിയത്തക്ക രീതിയിലുള്ള പ്രതി-
പാദ്യങ്ങൾ ഖുർആനിൽ ധാരാളമുണ്ട്.

ആധുനികശാസ്ത്രം മുഴുവൻ ഖുർആനിൽ അടങ്ങിയിരി-
ക്കുന്നു എന്നു സമർത്ഥിക്കുവാൻ വേണ്ടിയല്ല ഇത്രയും പറഞ്ഞ
ത്. ശാസ്ത്രപഠനവും മറ്റു ഭൗതിക കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി മന-
സ്സിലാക്കലും മുസ്ലിംകളുടെ ബാധ്യതയാണെന്നും അതിന്
ഖുർആൻ തന്നെ പ്രചോദനമേകുന്നുവെന്നും ചൂണ്ടിക്കാണി-
ക്കാൻ വേണ്ടിയാണ്. ഈ വസ്തുത മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടായി-
രുന്നു ആദ്യകാല മുസ്ലിം ചിന്തകന്മാരും പണ്ഡിതന്മാരും
പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നത്. തൽഫലമായി ഖുർആൻ പഠിച്ചവ-
രൊക്കെ ഏതെങ്കിലും ശാസ്ത്ര ശാഖയിലും നൈപുണ്യം നേ-
ടിയവരായിരുന്നു. ഒരു കാലത്ത് വിജ്ഞാനലോകത്തിന്റെ

താക്കോൽ മുസ്ലിംകളുടെ കയ്യിലായിരുന്നു. അതിന്നവരുടെ വഴികാട്ടി വൂർത്തുപല്ലാതെ മററാരുമായിരുന്നില്ല.

എങ്ങനെ അധഃപതിച്ചു?

പ്രോജലമായ ഭൂതകാലത്തിന്റെ ഉടമകൾ എങ്ങനെയാണ് പിന്നോക്കത്തിന്റെ പിന്നണിയിലെത്തിയത്? കുരിശു യുദ്ധങ്ങൾക്കുശേഷം മുസ്ലിംകളുടെ പ്രതാപവും, സമൃദ്ധിയും, ശാസ്ത്രനൈപുണ്യവും, കലാവൈജ്ഞാനിക ശേഖരങ്ങളും അവതാളത്തിലായി. ഒരുവിധത്തിലും കൈവിടാൻ പറ്റാത്ത മതവിജ്ഞാനം ഒഴിച്ചു മറ്റൊന്നും കാലാന്തരത്തിൽ നാമാവശേഷമായി.

അതേ സമയം മതവിജ്ഞാനമെങ്കിലും കുറുമാറ്റമായി അവശേഷിച്ചതുമില്ല. അത്യവശ്യമായ പലതും അവഗണിച്ചു തള്ളി എന്നു മാത്രമല്ല, അനാവശ്യമായ ഒട്ടേറെ കെട്ടുകഥകളും മറുപുരുഷാധിപത്യവും ചെയ്തു. അതിനൊത്തും അപ്രായോഗികവും അവിശ്വാസനീയവുമായ നിരവധി കർമ്മശാസ്ത്രപരമായ വിശദീകരണങ്ങളും മനുഷ്യബുദ്ധിയെ അവഗണിക്കുന്ന രീതിയിലുള്ള അന്ധവിശ്വാസങ്ങളും, അനുകരണവാദങ്ങളും ഇസ്ലാമിന്റെ മുഖമുദ്രയായി കലാശിച്ചു, വൂർത്തും ഹദീസും പഴയെന്നത്തിനു മാത്രമായവശേഷിച്ചു. അവ മനസ്സിലാവുകയില്ലെന്നോ, ആവേണ്ടതില്ലെന്നോ വിശ്വസിച്ചു ഭക്തിയുടെയും 'തത്ത്വവ്യക്തി'ന്റെയും പേരിൽ സൂഫിസവും 'സിദ്ധി'യും സന്യാസവും ഒക്കെ ഈ സമുദായത്തിനിടയിൽ അരങ്ങേറി. ആകെ കൂടി മുസ്ലിം സമൂഹത്തിന്റെ ചിത്രം ഏറ്റവും ദയനീയമായി. താർത്താരികളുടെ ആക്രമണവും കൂടിയായപ്പോൾ അതു പരിപൂർണ്ണമായി.

യൂറോപ്യരും ക്രിസ്തുമതവും

യൂറോപ്യർ ഈ അവസരം ഉപയോഗപ്പെടുത്തി. അജ്ഞതും അപരിഷ്കൃതതയും ആയിരുന്ന അവർ കണ്ണുതുറന്നു. മുസ്ലിംകളെ അവർ നാമാവശേഷമാക്കിയെങ്കിലും അവരുടെ കലകളും വിജ്ഞാനങ്ങളും യൂറോപ്യർ സ്വാംശീകരിക്കുകയും പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു സ്വന്തമാക്കി. നാഗരികമായി അവർ അതിശക്തമായ മുന്നേറ്റം നടത്തി.

ഇവിടെ നാം മനസ്സിലാക്കേണ്ട മൗലികമായ ഒരു കാര്യമുണ്ട്. യൂറോപ്യരുടെ — അവർ ക്രിസ്ത്യാനികളാണല്ലോ — നാഗരികതയും ഭൗതികരംഗത്തെ മുന്നേറ്റവും അവരുടെ മതം അവർക്ക് നൽകിയ പ്രചോദനത്താലല്ല. ബൈബിളിന്റെ അധ്യാപനങ്ങളുടെ പരിണിതഫലവുമല്ല. അവർ മറുതളവരിൽ നിന്ന് പകർത്തിയതും സ്വന്തമാക്കിയതുമാണ്. എന്നാൽ മുസ്ലീംകൾക്ക് കൈവന്ന ഏതുനേട്ടവും വിശുദ്ധ ഖുർആനിന്റെ അധ്യാപനങ്ങളിലൂടെയും ഖുർആനിക മനനത്തിലൂടെയും ആയിരുന്നു.

ഭൗതിക വിരക്തിയിലൂടെ ഭക്തി കൈവരിക്കാൻ ആഹ്വാനം ചെയ്ത ക്രിസ്തുമതത്തിന്റെ പുരോഹിത മേധാവികൾ ചർച്ചിക്കേതല്ലാത്ത ചിന്തയുടെയും കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളുടെയും ഫലമായി അനേകംപേരെ ദ്രോഹിക്കുകയും കൊലപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. മുസ്ലീംകളിൽനിന്ന് സ്പെയിൻ കീഴടക്കിയവർ ദശലക്ഷക്കണക്കിനു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അഗ്നിക്കിരയാക്കി.

കൊർഡോവയുടെയും അസ്ടററിയുടെയും സ്ഥാപകരായ മുസ്ലീംകളാകട്ടെ ചരിത്രത്തിന്റെ ദശാസന്ധികളിൽ അധഃപതനത്തിന്റെ പടുകുഴിയിലേക്ക് ആപതിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇസ്‌ലാമിന്റെ മൗലികത

സ്രഷ്ടാവായ ഏകദൈവത്തിനുമത്രം വണങ്ങുക എന്ന ഏകദൈവ സിദ്ധാന്തമാണ് ഇസ്ലാമിന്റെ അടിത്തറ. കല-കാല-ദേശമില്ലാതെ പൗരാവകാശവും നീതിയും എല്ലാവർക്കും വകവെച്ചുകൊടുക്കുന്നു. ജീവിതാഭിവൃദ്ധിക്കാവശ്യമായ തൊഴിലുകളെയും പഠനങ്ങളെയും ഇസ്ലാം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ആദരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. മാനവജീവിതത്തിൽ ധർമവും അധർമവും എന്തെന്ന് വിവേചിക്കുകയും ധർമത്തിന്റെ പക്ഷത്തിന് മോക്ഷമുണ്ടെന്നും അധർമകാരികൾക്ക് ശിക്ഷ അനുഭവിക്കേണ്ടിവരുമെന്നും ഇസ്ലാം അനുശാസിക്കുന്നു. ഈ വിശ്വാസമാണ് യഥാർത്ഥ മനുഷ്യനെ സൃഷ്ടിക്കുന്നത്. കൂടാതെ മാതാപിതാക്കൾ സന്താനങ്ങൾ, ഭാര്യഭർത്താക്കൾ, സഹോദരങ്ങൾ, അയൽവാസികൾ, മിത്രങ്ങൾ, മറുജനങ്ങൾ തുടങ്ങി ഓരോരുത്തർക്കും പരസ്പരമുള്ള കടമകളും അവകാശങ്ങളും സവിസ്തരം പ്രതിപാദിക്കുന്നു. സമസ്തപ്പി സ്നേഹവും അവരെ സഹായി

ക്കാനുള്ള ഭൂതദയയും ഉണ്ടാവണമെന്നു നിഷ്കഷിപ്തം. അനീതിയും, ദ്രോഹവും, വഞ്ചനയും, നീചവൃത്തിയും പാടെ നിഷേധിക്കുന്നു. ലളിതമായ ആരാധനാ കർമ്മങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ആശയപ്രചരണവും ആദർശപ്രബോധനവും നടത്തുന്നതോടൊപ്പം മറ്റുമതസ്ഥരെ നിർബന്ധപൂർവ്വം ഇതിലേക്ക് ക്ഷണിക്കുന്നില്ലതാനും. ഇതാണ് മൊത്തത്തിൽ ഇസ്ലാം.

ഇന്നത്തെ സാമൂഹിക

ഈ ഉന്നതമായ ആദർശത്തിന്റെ ഇന്നത്തെ വക്താക്കളുടെ സ്ഥിതി അത്യന്തം ശോചനീയമാണ്. ഈ അനുയായികൾ ഇന്ന് ഇസ്ലാമിന്റെ ശത്രുക്കളായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട് എന്നു പറഞ്ഞാൽ അതിൽ അതിശയോക്തിയില്ല. മുസ്ലിം കുടുംബത്തിൽ പിറന്നു എന്നതും കാനേഷുമാരിയിൽ മുസ്ലിം സമൂഹത്തിന്റെ പട്ടികയിൽ പെടുന്നു എന്നതുമാണ് ബഹുഭൂരിപക്ഷത്തിന്റെയും സ്ഥിതി. അല്പം ഭൗതിക വിദ്യാഭ്യാസവും കൂടി ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിലേറെ ദയനീയം. ഇസ്ലാമിന്റെ മൗലികതയെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരമോ, കർമ്മപരിജ്ഞാനമോ, വേഷഭൂഷണങ്ങളോ, സംസ്കാര മര്യാദകളോ അത്തരക്കാരിൽ കാണാൻ പ്രയാസമാണ്, മതമൈത്രിയും വ്യത്യസ്ത വിഭാഗങ്ങളുമായുള്ള സൗഹൃദവും സ്വന്തം വിശ്വാസത്തെ തള്ളിപ്പറയലാണെന്നാണ് പലരുടെയും ധാരണ. മതമാണ് രാഷ്ട്ര പുരോഗതിക്ക് തടസ്സമെന്നും ചില ജൽപനങ്ങൾ കേൾക്കാറുണ്ട്. മതമുക്തമായ ഇന്നത്തെ കേവല രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തനങ്ങളും മേൽപറഞ്ഞ ശോച്യാവസ്ഥക്ക് ആക്കംകൂട്ടുന്നു.

എന്നാൽ മറ്റുള്ളവർ ഇസ്ലാമിനെയും മുസ്ലിംകളെയും മൊത്തത്തിൽ അവമതിക്കാൻ കാരണം എന്താണെന്ന് നാം ചിന്തിക്കണം. ഇന്ന് മതമായി ബാഹ്യലോകം കാണുന്നത് മതമേലാളന്മാരായ യാഥാസ്ഥിക പുരോഹിതന്മാരെയും അവരെ അന്ധമായി പിന്തുടരുന്ന പാമര ജനങ്ങളെയുമാണ്. ജൂതന്മാരുടെയും ക്രിസ്ത്യാനികളുടെയും അവസ്ഥ തന്നെ മുസ്ലിം സമുദായത്തിനും വന്നു ഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. "നിങ്ങൾക്കുമുമ്പുള്ളവരെ നിങ്ങൾ ചാണിനു ചാണായും മുഴത്തിനു മുഴമായും പിൻപറ്റുക തന്നെ ചെയ്യും. അവർ ഒരു ഉടുമ്പിന്റെ മാളത്തിൽ പ്രവേശിച്ചെങ്കിൽ നിങ്ങളും അതിൽ പ്രവേശിക്കാതിരിക്കില്ല." എന്ന നബി വചനം എത്രമാത്രം അനന്തമാണ്! അല്ലാഹു നമ്മെ സൽപാതയിൽ നയിക്കട്ടെ.

ഇസ്‌ലാമിലെ നാഗരികത്വം (തുടർച്ച)

നിയമങ്ങൾ : ഇസ്ലാമിന്റെ നിയമഘടകങ്ങളേയും നീതിപാലന നിദാനങ്ങളേയും പറ്റി നമുക്ക് ചിന്തിക്കാം. ആത്മീയ ശാന്തിക്കും, പരലോക മുക്തിക്കും വേണ്ട കാര്യങ്ങൾമാത്രം പ്രതിപാദിക്കുന്ന മതമല്ല ഇസ്ലാം. ലോകസമാധാനത്തിനും ഐഹിക അഭിവൃദ്ധിക്കും ഉതകുന്ന നിയമസംഹിത കൂടിയാണത്. ലോകം എത്ര പരിസ്ഥിതിച്ചാലും ഇസ്ലാമിക വിധികൾ അതിനു പാകമായിത്തന്നെ നിൽക്കും.

ഇസ്ലാമിലെ കർമ്മ ശാസ്ത്രങ്ങളും സിവിൽ ക്രിമിനൽ നിയമങ്ങളും സാമൂഹിക മുറികളും, ഗൃഹഭരണവും, രാഷ്ട്രീയാഭരണങ്ങളും പഠിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ പ്രാധാന്യം പ്രായോഗികമായി മനസ്സിലാകും. അനുദിനം അഭിപ്രായം മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഇന്നത്തെ നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ അസ്ഥിരത കണ്ടാൽ മുസ്ലിമിന് അതൃപ്തി തോന്നും. എന്നാൽ ഈ രംഗത്ത് വ്യർത്ഥനിക നിയമങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാവുകയാണെങ്കിൽ, ദിനംപ്രതി നിയമം മാറുന്നതും ദേശത്തോറും നിയമം അതിലംഘിക്കുന്നതും അപ്രായോഗികമായ പരിസ്ഥിതിയും കൊണ്ടുവരുന്നതും അവസാനിക്കുമായിരുന്നു.

പിൻക്കാലഗ്രന്ഥങ്ങൾ

ഇപ്പോൾ നിയമശാസ്ത്രത്തെപ്പറ്റി പറയുമ്പോൾ, പിൻ ഗാമികളായ ചില പണ്ഡിതന്മാരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളെയും ആധുനിക കാലത്തെ പുരോഹിതന്മാരുടെ ആദർശങ്ങളെയും പറ്റി വ്യസനിക്കാതിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. കക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി വാദിക്കുകയും, അനാവശ്യമായ വ്യാഖ്യാനം നൽകുകയും ചെയ്യുന്നത് പിൻക്കാല ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പ്രത്യേകതയാണ്. മധ്യ നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കുശേഷം ഈ വൈകല്യം ഏറെ കാണാം. ഒരാൾ ഒരു ഗ്രന്ഥമെഴുതിയാൽ വേറൊരാൾ അതൊന്ന് ചുരുക്കം. മൂന്നാമൻ അതു വ്യാഖ്യാനിക്കും. നാലാമൻ അതിൽ കുറെകൂടി ചേർക്കും. ഇനിയുമൊരാൾ അതു പിന്നെയും ചുരുക്കും. മൂലഗ്രന്ഥവും അവസാനത്തെ സംഗ്രഹവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം ആനയും കഴിയാനയുംപോലെയായിരിക്കും. ചില പിൻക്കാല ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വായിച്ചാൽ മനുഷ്യക്ക് മനസ്സിലാക്കാതിരിക്കാൻ വേണ്ടിയോ, ബുദ്ധിയെ പരിഹസിക്കുവാൻ വേണ്ടിയോ രചിച്ചതാവെയെന്നു തോന്നും. ഒറ്റപ്പെട്ട നല്ലഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഇല്ലെന്നല്ല പറഞ്ഞത്. എങ്കിലും ഇപ്പോൾ നിയമങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കാൻ വ്യർത്ഥം സുന്നത്തും മുൻകാല ഗ്രന്ഥങ്ങളുമാണ് ആധാരമാക്കേണ്ടത്.

ഇന്നത്തെ ഇസ്‌ലാമിക രാഷ്ട്രങ്ങൾ

വ്യസനകരമായ മറ്റൊരു സംഗതികൂടിയുണ്ട്. ഇന്ന് ഇപ്പോൾ രാഷ്ട്രങ്ങളായി അറിയപ്പെടുന്നവയുടെ സ്ഥിതിയാണത്. ഹാ! കഷ്ടം! പാശ്ചാത്യൻ രാജ്യങ്ങളുമായുള്ള സമ്പർക്കവും അവർക്ക് ചെയ്യുന്ന ദാസ്യവും കാരണം അവരെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ വേണ്ടി ഇപ്പോൾ ഭരണ നിയമങ്ങൾ മിക്കരാജ്യങ്ങളും കയ്യൊഴിച്ചിരിക്കുകയാണ്. പാശ്ചാത്യരെ അനുകരിക്കുന്നോടും അവരുടെ അടിമകളായിപ്പോകുന്നതാണ് അനുഭവം.

ഇപ്പോൾ ധനവിനിയോഗനിയമവും ഭരണരീതിയും കൈക്കൊള്ളാൻ ഏതു രാഷ്ട്രം സന്നദ്ധമാകുന്നുവോ അവർക്ക് അഭിവൃദ്ധി കൈവരികയും ചെയ്യും. ഇപ്പോൾ നിയമത്തിന്റെ അപൂർണ്ണത കാരണമോ അപ്രയോഗികതമൂലമോ അല്ല ചില മുസ്‌ലിം രാഷ്ട്രങ്ങൾ അവ പാലിക്കാത്തത്. ഭൗതിക

പ്രമത്തതയും പാശ്ചാത്യാനുകരണ ഭ്രമവും മാത്രമാണവരെ നയിക്കുന്ന ഘടകം.

ഖുർആൻ ഘോഷിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും നിയമമോ തത്വമോ, ഏതെങ്കിലും കാലത്തിനോ ദേശത്തിനോ യോജിക്കാത്തതായി കാര്യകാരണ സഹിതം തെളിയിക്കാൻ ഇന്നവരെ ആക്ഷം സാധിച്ചിട്ടില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല ബലപ്പെട്ട ഒരൊറ്റ ഹദീസിന്റെയും ആശയം മേൽപറഞ്ഞ ദോഷമുള്ളതോ പൊതു നന്മയ്ക്ക് ഹാനികരമോ ആയി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാൻ പോലും ആക്ഷം കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. പരസ്പരം അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുപോലും മുൻകാല ഇമാമുകളിലൊരേങ്കിലും നൽകിയ ഒരു ഫത്വ പൊതുനന്മക്ക് വിരുദ്ധമായതായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

രേഖകൾ

ഇസ്‌ലാമിലെ നീതി നിയമങ്ങൾക്കും വിധികൾക്കും നിദാനം നാലുരേഖകളാണ്. ആരാധനാപരമായ കാര്യങ്ങളോ, സാമ്പത്തികവും, വ്യവഹാരപരവും, വൈവാഹികവുമായ കാര്യങ്ങളോ, രാഷ്ട്രീയവും സാമൂഹികവുമായ പ്രശ്നങ്ങളോ ആവട്ടെ ഈ രേഖകളെ ആധാരമാക്കിയാണ് തീർപ്പ് കൽപ്പിക്കപ്പെടുക. ഖുർആന്റെ പ്രത്യക്ഷാത്മത്തിലുള്ള വിധികൾക്ക് ഏറ്റവും മുൻഗണന നൽകുന്നു. ഏതെങ്കിലും ഒരു കാര്യത്തിൽ ഖുർആനിക നിർദ്ദേശങ്ങൾ കാണാതെ വരുമ്പോൾ തിരുചര്യയാണവിടെ ആധാരം. നബിചര്യയിലും വിശദീകരണം ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്ത പക്ഷം, അതാതു കാലത്തെ മുഴുവൻ മതപണ്ഡിതന്മാരുടെയും ഏകോപിച്ച അഭിപ്രായം ആരായുന്നു. ഇതാണ് 'ഇജ്മാഅ്' എന്ന മൂന്നാമത്തെ രേഖ. നാലാമത്തേതാകട്ടെ, ഖുർആന്റെയും ഹദീസിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ, പാണ്ഡിത്യം തികഞ്ഞ പണ്ഡിതന്മാർ നടത്തുന്ന അഭിപ്രായമാണ്. പുതിയ പ്രശ്നങ്ങൾ, തത്തുല്യമായ മറുകാര്യങ്ങളുടെ നിയമങ്ങളും വിധികളും ബന്ധപ്പെടുത്തി വിലകലനം ചെയ്യുന്നു എന്നത്. ഇതത്രെ 'ഖിയാസ്'.

സമൂഹത്തിന്റെ മുന്നിൽ വന്നുഭവിച്ച ഒരു പ്രശ്നത്തിന് മറുമൂന്നു രേഖകളിലും തെളിവുകൾ കാണാതിരിക്കുമ്പോൾ മാത്രം

മാണ് വിയാസ് വേണ്ടിവരിക. എന്നാൽ ഏതെങ്കിലും കാര്യങ്ങൾ ഭാവനയിൽ കാണുക, അതിന് പരിഹാരവും കണ്ടെത്തുക എന്നത് പാടില്ല. പിൽക്കാല കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാരിൽ ചിലരെങ്കിലും ഈ രംഗത്ത് അതിരുകവിഞ്ഞ് പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നു പറയാതിരിക്കാൻ നിർവാഹമില്ല. അസംഭവ്യങ്ങളും ഒരുവേള ആഭാസകരങ്ങളുമായ ഒട്ടേറെ പ്രശ്നങ്ങൾ ഭാവനയിൽ മെനഞ്ഞെടുത്ത് നടത്തിയ അവരുടെ സങ്കല്പതീരുമാനങ്ങൾക്ക് കണക്കില്ല. അത്തരത്തിൽ ദുരുപയോഗപ്പെടുത്താവുന്ന ഒന്നല്ല വിയാസ്.

ഇത്രയും പറഞ്ഞതിന്റെ സംഗ്രഹം ഇതാണ്. ഇസ്‌ലാമിന്റെ നിയമങ്ങളിൽ ഒരു വ്യക്തിയോ, കക്ഷിയോ, കാലാകാലങ്ങളിൽ മാറിവരുന്ന ഭരണകർത്താക്കളോ ഏകപക്ഷീയമായി തീരുമാനമെടുക്കുക എന്ന ഏല്പാടില്ല. മൗലികമായ നിയമങ്ങളിൽ കാലികമായ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്താൻ 'സുന്നഹദോസ്' കൂടി തീരുമാനിക്കാവതല്ല. ഭൂരിപക്ഷത്തിന്റെ ഹിതവും ഖുർആനിക വിരുദ്ധമാണെങ്കിൽ നിയമമായിത്തീരുകയില്ല. എന്തു തീരുമാനവും ആക്ഷം എടുക്കാവുന്ന തരത്തിൽ സ്വതന്ത്രമോ, കണ്ണടച്ചംഗീകരിക്കുന്ന പൗരോഹിത്യമോ ഇസ്‌ലാമിലില്ലതാനും.

ഇസ്‌ലാം ഇഹപര നന്മക്ക്

ഇസ്‌ലാമിന്റെ ആകെത്തുക ഖുർആൻ തന്നെയാണ്. നബിവചനങ്ങൾ അതിന്റെ വിവരണവും വ്യാഖ്യാനവും മാത്രം. "തന്നിഷ്ടപ്രകാരം അദ്ദേഹം (നബി) സംസാരിക്കുകയില്ല. അത് ഭൗത്യമായികൊടുക്കപ്പെടുന്നത് മാത്രമാണ്." (ഖു) പാരത്രിക കാര്യം മാത്രം വിശദീകരിക്കുന്ന ഒരു തത്വമല്ല ഇസ്‌ലാം. ഭൗതിക ജീവിതം സുഖകരമാക്കാനുള്ള ഒരു പദ്ധതിയുമല്ല അത്. മറിച്ച് ഇഹപര നന്മക്കാവശ്യമായ മുഴുവൻ കാര്യങ്ങളും പ്രതിപാദിച്ച ഒരു മതമാണ്. മനുഷ്യൻ മരിക്കുന്നതുവരെ സമാധാനത്തോടും അഭിവൃദ്ധിയോടും കൂടി ജീവിക്കുന്നതോടൊപ്പം, മരണാനന്തരമുള്ള അനശ്വര സുഖത്തിനുവേണ്ടി ഭൗതികജീവിതം ക്രമപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ട്, എന്നും അത് ഉദ്ഘോഷിക്കുന്നു. "ഞങ്ങളുടെ നാഥാ, ഞങ്ങൾക്ക് ഇഹത്തിൽ

നമ്മ തരേണമേ എന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന ചിലർ മനുഷ്യരിലുണ്ട്. അവർക്ക് പരലോകത്തിൽ യാതൊരു ഓഹരിയുമില്ല. അവരിൽ ചിലർ പറയും: നാമാ ഞങ്ങൾക്ക് ഇഹത്തിൽ നമ്മ തരേണമേ, പരലോകത്തിലും നമ്മ തരേണമേ, നരകശിക്ഷയിൽ നിന്ന് ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കേണമേ; അവർക്ക് തങ്ങൾ അധാനി ചൂതിന്റെ തോതനുസരിച്ച് ലഭിക്കുന്നതാണ്."

ചിന്താബന്ധുരമായ ഒരു നബി വചനവും കൂടി കാണുക. 'നീ എന്നെന്നും ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവനെപ്പോലെ ഇഹലോകത്തിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുക; നാളെത്തന്നെ മരിച്ചുപോകുമെന്നപോലെ നീ പരലോകത്തിനുവേണ്ടിയും പ്രവർത്തിക്കുക.' സഹോദരങ്ങളെ ചിന്തിക്കുക. ഈ രണ്ടു ചിന്തയും സമ്മേളിച്ച ഒരു വ്യക്തി സ്വാഭാവികമായും ദുർയാവിനും പരലോകത്തിനും കൊള്ളാവുന്നവനായതീരുന്നെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല.

മറ്റൊരു നബി വചനത്തിൽ ഈ ആശയം ഒന്നുകൂടി വ്യക്തമാക്കുന്നു. "ഇഹത്തിനു വേണ്ടി പരത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുകയോ, പരലോകത്തിനുവേണ്ടി ഇഹത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നവനല്ല നിങ്ങളിൽ ഉത്തമൻ; അതരണ്ടുംകൂടി പ്രാപിക്കുകയാണ് വേണ്ടത്. നിങ്ങൾ ജനങ്ങൾക്ക് ഒരു ഭാരമായിത്തീരരുത്".

ത്യാഗം എന്നാൽ എന്ത്?

ത്യാഗം ചെയ്യുക എന്നു പറഞ്ഞാൽ-ചിലർ ധരിച്ചുപോലെ- ഐഹിക ജീവിതത്തിൽ കഷ്ടപ്പെട്ട് പട്ടിണികിടന്ന് നരകിക്കുക എന്നോ, ഉള്ള സമ്പാദ്യമത്രയും ദൂരെ എറിയുക എന്നോ അല്ല. 'നിന്റെ സ്വത്തു മുഴുവൻ വിഹോ, ധർമ്മം ചെയ്തോ ഉപേക്ഷിച്ചു നീ എന്റെ കൂടെവരൂ' എന്ന പ്രവാചകൻ ഒരാളോടും പറഞ്ഞിട്ടില്ല. 'തന്റെ സ്വത്തു മുഴുവൻ ധർമ്മം ചെയ്യട്ടെയോ' എന്നന്വേഷിച്ചവനോട് തിരുമേനി പറഞ്ഞതിങ്ങനെയാണ്. "മൂന്നിലൊന്നു മതി; അതുതന്നെ അധികമാണ്. നിന്റെ അനന്തിരാവകാശികളെ, ജനങ്ങളോടയാചിക്കുന്ന ദരിദ്രരായി വിട്ടുകളയുന്നതിനേക്കാളും നല്ലത് അവരെ ധനികന്മാരായി വിട്ടു പോവുകയാണ്." സമ്പാദ്യവും കടുംബവും നാടുംവീടും

ഉപേക്ഷിച്ചു തപസ്സുചെയ്യുന്നത് ഇസ്‌ലാം പുണ്യമായി കാണുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല; നിരോധിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നത്.

കുടുംബജീവിതം

‘സൃഷ്ടികളെല്ലാം അല്ലാഹുവിന്റെ പരിവാരമാണ്. തന്റെ പരിവാരത്തോട് ഏറ്റവും ഉപകരിക്കുന്നവനാണ് അവന്റെ അടുക്കൽ ഇഷ്ടപ്പെട്ടവൻ’ എന്നു നബി (സ) പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വിശുദ്ധമായ മാതാ-പിതാ-പുത്ര ബന്ധത്തെപ്പറ്റി ഖുർആൻ പറയുന്നതു നോക്കൂ. ‘തന്റെ മാതാപിതാക്കൾക്ക് നന്മ ചെയ്യുവാൻ മനുഷ്യനോടു നാം ഉപദേശിക്കുന്നു. അമ്മ അവനെ കഷ്ടപ്പെട്ടു ശർഭം ചുമക്കുകയും കഷ്ടപ്പെട്ടു പ്രസവിക്കുകയും ചെയ്തു. അവന്റെ ഗർഭകോലവും മുലകുടിയുംകൂടി മുപ്പതു മാസം വേണം. അങ്ങനെ അവൻ പ്രായപൂർത്തിയായി, 40 വയസ്സുതിക്കത്താൽ (പക്ഷതയെത്തിയാൽ) അവൻ പറയും. എന്റെ നാമാ എന്നിക്കും എന്റെ മാതാപിതാക്കൾക്കും, നീ ചെയ്തതന്നിട്ടുള്ള അനുഗ്രഹങ്ങൾക്ക് നന്ദിചെയ്യാനും, നീ തൃപ്തിപ്പെടുന്ന സൽപ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യാനും എന്നിക്ക് നീ സൗകര്യം നൽകേണമേ; എന്റെ സന്താനങ്ങളിൽ എന്നിക്ക് നീ നന്മചെയ്ത് തരികയും ചെയ്യേണമേ, ഞാനിതാ നിന്നിലേക്ക് പശ്ചാത്തപ്പിച്ചു മടങ്ങുന്നു. ഞാൻ മുസ്‌ലിമാണ് താനും..’

മാതാപിതാക്കൾ അന്യമതസ്ഥരും, അതിലേക്കു നിർബന്ധിക്കുന്നവരും ആയാൽപോലും—ആ കാര്യം സമ്മതിച്ചുകൂടെങ്കിലും—അവരോടു നല്ല നിലയിൽ വർത്തിക്കണമെന്നാണ് ഖുർആനിന്റെ ശാസന. കുടുംബബന്ധത്തിന്റെ ബലിഷ്ഠ കണ്ണികൾ ഊട്ടിയുറപ്പിക്കാൻ ഖുർആനും ഹദീസും നിരന്തരം ഉണർത്തുന്നുണ്ട്.

ശത്രുക്കളോട്

മുസ്‌ലിംകളുടെ ബലവൈരികളായിരുന്നാൽപോലും ശത്രുക്കളോട് പെരുമാറേണ്ടതെങ്ങനെയെന്നു ഖുർആൻ പറയുന്നു. ‘...ഒരു വിഭാഗത്തോടുള്ള ഈഷ്യ, നീതിപാലിക്കാതിരിക്കാൻ നിങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിക്കാതിരിക്കട്ടെ; നിങ്ങൾ നീതിപാലിക്കുവിൻ; അതാണ് ദൈവഭക്തിയോടു ഏറ്റവും യോജിച്ചത്..’ മറ്റൊരു വചനം ഇതാ. ‘‘മതവിഷയത്തിൽ നിങ്ങളെ

ജോടു യുദ്ധം ചെയ്യുകയോ സ്വഭവനങ്ങളിൽനിന്ന് നിങ്ങളെ പുറത്താക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലാത്തവരോടും നന്മയിൽ വർത്തിക്കുന്നതിനും, അവരോടു നീതിപാലിക്കുന്നതിനും നിങ്ങൾക്കു വിരോധമില്ല. തീർച്ചയായും നീതി പാലിക്കുന്നവരെ അല്ലാത്ത ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു....”

യുദ്ധമുന്നണിയിൽ മുഖാമുഖം നില്ക്കുന്ന ശത്രുവിനോടു പോലും അന്യായം ചെയ്യരുതെന്ന് പഠിപ്പിച്ച ഒരു ചേദഗ്രന്ഥം ഖുർആനല്ലാതെ വേറെ ഏതാണ്? “നിങ്ങളോടു യുദ്ധത്തിന് വരുന്നവരോടു നിങ്ങൾ ദൈവമാഗ്നത്തിൽ യുദ്ധം ചെയ്യുക; നിങ്ങൾ അതിരവിട്ടു പോകരുത്; അതിരുകവിയുന്നവരെ അല്ലാത്ത ഇഷ്ടപ്പെടുകയില്ല” (വി. ഖു) “നിന്നെ വിശ്വസിക്കുന്നവരോടു വിശ്വാസം നിറവേറുക, നിന്നെ വഞ്ചിക്കുന്നവനെ നീ വഞ്ചിക്കരുതെന്നാണ് നബി പറയുന്നത്. എത്ര ഉദാത്തമായ ആശയം!

സ്വസ്ഥദായാഗങ്ങളോടാകട്ടെ, മര്യാദയോടും സൗഹാർദ്ദത്തോടും പെരുമാറുവാൻ ഇസ്‌ലാമിനെപ്പോലെ നിഷ്കർഷിക്കുന്ന മറ്റൊരു പ്രത്യയ ശാസ്ത്രവുമില്ല. “ഒരാൾ തനിക്കു വേണ്ടി ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതെല്ലാം തന്റെ സഹോദരനുവേണ്ടിയും ഇഷ്ടപ്പെടാൻ തയ്യാറാകുന്നതുവരെ, മസ്തിമാകുകയില്ല” എന്നാണ് നബി(സ) പറയുന്നത്. ഈ വിഷയത്തിൽ നിരവധി ഹദീസുകൾ ഉണ്ട്.

അഭിപ്രായ സ്വാതന്ത്ര്യം

മറ്റൊരു സമൂഹത്തേക്കാളുമധികം അഭിപ്രായ സ്വാതന്ത്ര്യം അംഗങ്ങൾക്ക് അനുവദിച്ച മതമാണിസ്ലാം. അതിനർത്ഥം തോന്നിയപോലെ ആർക്കും എന്തും പറയാമെന്നല്ല. “അല്ലാഹുവും റസൂലും ഒരു കാര്യം തീരുമാനിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ — അഥവാ മതവിധികളിൽ — സത്യവിശ്വാസികൾക്കോ വിശ്വാസിനികൾക്കോ അഭിപ്രായപ്രകടനം പാടില്ല” എന്നു ഖുർആൻ പറയുന്നു. ഖണ്ഡിതമല്ലാത്ത കാര്യങ്ങളിൽ ഭിന്നാഭിപ്രായവും മറ്റും സ്വാഭാവികമാണ്. ഉമർ (റ) നബിയോടു പലകാര്യങ്ങളിലും വിരോധിപ്പി പ്രകടിപ്പിച്ചു. ചിലപ്പോൾ നബിയുടെ അഭിപ്രായം മനസ്സിലാക്കിയ ഉമർ(റ)വേദം പ്രകടിപ്പിച്ചു. മറ്റു ചിലപ്പോൾ

അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തെ നബി മാനിക്കുകയും അതു സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഖലീഫ അബൂബക്കർ (റ) 'ഫദ്ക' എന്ന തോട്ടം അലി (റ) ന് എഴുതിക്കൊടുത്ത വിധിയെ ഉമർ (റ) ചോദ്യം ചെയ്യുകയും കാര്യകാരണ സഹിതം അതിന്റെ സാധുതയെ വിമർശിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, അദ്ദേഹം അതു സ്വീകരിക്കുകയുണ്ടായി. ഖുർആനിൽ പറഞ്ഞ ഒരു ഉപമയെപ്പറ്റി ഒരിക്കൽ നബി ചോദിച്ചു. ആരു മിണ്ടിയില്ല. നബി തന്നെ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. "നബി പറഞ്ഞത് ഇഷ്ടപ്പെടുന്നവനെപ്പറ്റിയാണെന്ന് എനിക്കു തോന്നിയിരുന്നുവെന്നും, പ്രഗത്ഭരുടെ സദസ്സിൽ ചെറുപ്പക്കാരനായ ഞാൻ പറയാൻ മടിച്ചതാണെന്നും "ഇബ്നു ഉമർ (റ) അറിയിച്ചപ്പോൾ, "മോനെ നീ അതു തുറന്നുപറയുകയായിരുന്നു എനിക്കേറെവും അഭിമാനകരം." എന്നായിരുന്നു ഉമറിന്റെ പ്രതികരണം.

അഭിപ്രായം തുറന്നു പറയുകയും മറ്റുള്ളവരുടേത് കേൾക്കാൻ സന്നദ്ധമാകുകയും ചെയ്യുന്ന ഈ സമീപനം എത്രമാത്രം ഉന്നതവും മാനുഷമാണ്! ചരിത്രത്തിൽ ഉദാഹരണങ്ങൾ നിരവധിയുണ്ട്. ഖുർആൻ പറയുന്നു. "കാര്യങ്ങൾ അവരോടു കൂടിയാലോചിക്കുക. തീരുമാനിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ അല്ലാഹുവിൽ അർപ്പിച്ചു മുന്നോട്ടുനീങ്ങുക."

പൗരാവകാശം

ജനാധിപത്യ സമ്പ്രദായത്തിൽ — അത്ഥമില്ലെങ്കിലും — ഏറെ ആവർത്തിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു പദമാണിത്. ഇസ്ലാമിക ചരിത്രത്തിലാണ് അതിന്റെ ഉത്തമ മാതൃക കാണുക. പേരുകേൾക്കുമ്പോൾ കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറും വിറച്ചിരുന്ന ഖലീഫ ഉമർ (റ) ഒരിക്കൽ പ്രസംഗിക്കുന്നു. "ജനങ്ങളേ കേൾക്കുക, അനുസരിക്കുക..." സദസ്സിൽ നിന്ന് ഒരു എളിയ മനുഷ്യൻ എഴുന്നേറ്റു. "ഇല്ല, കേൾക്കില്ല, അനുസരിക്കില്ല!" ഉമർ സ്തംഭിച്ചു. സദസ്സ് നിശ്ശബ്ദം. ഉമർ ചോദിച്ചു "എന്തുകൊണ്ട്"? നിസ്സങ്കോചം മറുപടി: "യമനിൽ നിന്ന് കിട്ടിയ തുണി വീതിച്ചപ്പോൾ ഒരാൾക്ക് ഒരു കഷ്ണമാണ് ലഭിച്ചത്. താങ്കൾ വലിയ കപ്പായമിട്ടു കാണുന്നു. ഒരു കഷ്ണം തുണികൊണ്ട് ഇതു തയ്ക്കുക

സാധ്യമല്ല. താങ്കൾ ഒരു കഷ്ണം അധികം എടുത്തിരിക്കുന്നു....". "ആരവിടെ" എന്ന് ഉമർ അലറിയില്ല. വാളെടുത്തില്ല. വിനീതനായി ഉമർ, മകൻ അബൂല്ലയോടു മറുപടി പറയാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. അബൂല്ല : "സഹോദരങ്ങളേ, എല്ലാവർക്കും ഓരോ കഷ്ണം തന്നെയാണ് കിട്ടിയത്". എന്നിക്ക് ലഭിച്ച ഓഹരികൂടി ഞാൻ ഉപ്പാക്ക് നൽകി. അങ്ങനെയാണദ്ദേഹം വലിയ കപ്പായം തുനിച്ചത്." ചോദ്യകർത്താവ് : "എങ്കിൽ കല്ലിച്ചോളൂ, കേൾക്കാം, അനുസരിക്കാം." സർവത്ര സന്തോഷം. ഭരണാധികാരിയെപ്പറ്റി അറിയാനുള്ള ഒരു പൗരന്റെ അവകാശവും ഇത്ര ഉന്നതമായ സ്ഥിതി സമത്വവും പരസ്പരം വിനയാനന്ധിതമായ സമീപനവും ഭൂമിയിൽ ഏതെങ്കിലും ചരിത്രത്തിൽ കേട്ടുകേൾവിയെങ്കിലുമുണ്ടോ? ഇസ്ലാമിക ചരിത്രത്തിൽ ഉദാഹരണങ്ങൾ നിരവധിയുണ്ട്. ദീർഘഭയത്താൽ നീട്ടുന്നില്ല.

അർഹതക്ക് അംഗീകാരം

പ്രായമോ പ്രമാണിത്തമോ സമ്പദ്ശേഷിയോ അല്ല, കാര്യപ്രാപ്തിയും ആത്മാർത്ഥതയും മറ്റുമാണ് നേതൃത്വത്തിന് പരിഗണിക്കപ്പെടുന്നത്. അബൂബക്കർ, ഉമർ തുടങ്ങിയ പ്രഗത്ഭർ അടങ്ങിയ ഒരുസൈന്യത്തിന്റെ നായകനായി നബി(സ) നിശ്ചയിച്ചത് കേവലം പതിനെട്ടു വയസ്സായ ഉസാമ (റ) യെയായിരുന്നു. ആർക്കും പ്രതിഷേധമില്ലായിരുന്നു. അതെ, അർഹതക്ക് അംഗീകാരം നൽകി. പ്രായത്തെയും അറിവിനെയും തീർച്ചയായും മാനിക്കേണ്ടതുണ്ട്. എന്നാൽ അത്തരം പരിഗണനകളേ മുന്നിൽ അർഹത നഷ്ടപ്പെടരുത് എന്നാണ് ഈ പറഞ്ഞതിനർത്ഥം.

സമത്വം

മനുഷ്യരെല്ലാം സമന്മാരാണ്. ദൈവഭക്തിയും സൽകർമ്മവും കൂടുതൽ ദൈവത്തോടു അടുപ്പിക്കുന്നുവെന്നു മാത്രം. ജനം, കലം, നിറം, സമ്പത്ത് തുടങ്ങിയവയൊന്നും ഒന്നതൃത്തിന്റെ മാനദണ്ഡങ്ങളല്ല തന്നെ. ഖുർആൻ പറയുന്നു : "ഹേ, മനുഷ്യരെ, ഒരാണിൽ നിന്നും പെണ്ണിൽ നിന്നുമാണ് നിങ്ങളെ നാം പടച്ചത്. നിങ്ങളെ നാം ഗോത്രങ്ങളും സംഘങ്ങളും

മാക്കിയത് പരസ്പരം തിരിച്ചറിയാൻ വേണ്ടിമാത്രം. ദൈവത്തിങ്കൽ ഏറ്റവും മാനുസ്, നിങ്ങളിൽ കൂടുതൽ ഭക്തിയുള്ളവനെത്ര." പഴുൻ എന്ന നിലയിൽ എല്ലാവർക്കും തുല്യത്വം ഉണ്ടെന്ന് എന്നാണിതിന്റെ ആശയം. എന്നല്ലാതെ, ആരുമില്ലാത്തതും മാനിക്കുകയോ അനുസരിക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതില്ല എന്ന നിഷേധാത്മകതയല്ല ഉദ്ദേശ്യം.

പരസ്പര ബഹുമാനവും അംഗീകാരവുമാണ് ഒരു സമൂഹത്തിന്റെ അസ്തിത്വത്തിന്റെ ആധാരശില. നബി (സ) പറയുന്നു. "തന്നെക്കാൾ മുതിർന്നവരെ മാനിക്കാത്തവനും തന്നെക്കാൾ ചെറിയവരെ സ്നേഹിക്കാത്തവനും നമ്മിൽ പെട്ടവനല്ല." നോക്കൂ, ഈ പാരമ്പര്യത്തിലല്ലേ ഏതൊരു സമൂഹത്തിന്റെയും നിലനില്പ്?

രാജാവും പ്രജയും

ഈ ബന്ധത്തിന്റെ വലിയ രൂപമാണല്ലോ ഭരണാധികാരിയും ഭരണീയനും തമ്മിലുള്ളത്. ഖുർആൻ പറയുന്നു. "അല്ലാഹുവിനെയും റസൂലിനെയും നിങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള കൈകാര്യംകർത്താക്കളെയും നിങ്ങൾ അനുസരിക്കുക" പ്രവാചകന്റെ വിശദീകരണം. "ഒരു നീഗ്രോ അടിമതന്നെ നിങ്ങൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകിയാലും നിങ്ങൾ കേൾക്കണം അനുസരിക്കണം." എന്നാൽ ഭരണാധികാരിയോ? അധികാരത്തിന്റെ അഗ്രഹാരത്തിൽ കയറി അഹങ്കരിക്കേണ്ടവനല്ല. "ജനനേതാവ് അവരുടെ ദാസനാണ്," എന്നാണ് പ്രവാചകൻ പഠിപ്പിച്ചത്.

ജനങ്ങൾ ഉറങ്ങിക്കിടക്കുമ്പോൾ ജനനായകനായ ഉമർ (റ) ഉറക്കമൊഴിച്ചു മദീനാമലഞ്ചെരുവുകളിലെ ദരിദ്ര കുടുംബങ്ങളുടെ സ്ഥിതി അന്വേഷിക്കാനിറങ്ങിത്തീർച്ചയ്ക്ക് ഏതെങ്കിലും ഇടത്തിന്റെ വക്താവായതു കൊണ്ടല്ല. ഇറക്കിപ്പോയ ഒരു ഇടയന്റെ ഒട്ടകം കാണാതെ പോയാൽ അതിനുപോലും ഭരണാധികാരിയായ താൻ നാളെ അല്ലാഹുവിന്റെ മുമ്പിൽ മുറുപ്പി പറയേണ്ടിവരുമെന്ന വിശ്വാസമായിരുന്നു അതിന്റെ പ്രേരകം.

ഇമാം അലി (റ) യുടെ ഭരണകാലം. ഖലീഫയുടെ ഒരു അങ്കി കാണാതായി. ഒരു യഹൂദിയെ സംശയിക്കുന്നു. ഖലീഫ കോടതിൽ അന്യായം ബോധിപ്പിച്ചു. ശുറൈഹാണ് ജഡ്ജി. ഖലീഫയും പ്രതിയും ഹാജരായി. തന്നെ നിയമിച്ച ഖലീഫയെ കണ്ടപ്പോൾ എഴുന്നേൽക്കാൻ ഭാവിച്ച ശുറൈഹിനെ ഖ

ലീഫ തടഞ്ഞു. അന്യായഭാഗത്തുനിന്ന് ഹാജരാക്കിയ സാക്ഷി സ്വന്തം മകനായി എന്നത് തെളിവിന് പോര എന്നു പറഞ്ഞു കേസ് തള്ളി. പക്ഷേ, നീതിയുടെ പ്രതീകമായ കോടതിയും, സമത്വം നടപ്പാക്കിയ ഖലീഫയും! യഹൂദന്റെ മനമിളകി. കുറ്റം സ്വയം സമ്മതിച്ചു. അങ്കിമടക്കിക്കൊടുത്തു! കഴിഞ്ഞില്ല. അദ്ദേഹം ഇപ്പോൾ ആദ്യേപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

വിടുവീഴ്ചയും ശിക്ഷയും

പ്രജകളുടെ സുഖസൗകര്യങ്ങളുന്മേലിരിക്കേണ്ടതും പരമാവധി വിടുവീഴ്ച ചെയ്യേണ്ടതും ഭരണാധികാരികളുടെ കടമയാണ്. ഇന്നത്തെപ്പോലെ 'ഔപചാരിക' കടമയല്ല. ദൈവത്തോടും മതത്തോടും തന്നോടുതന്നെയും ഉള്ള ഒരു ബാധ്യത. പ്രജകളുടെ പക്കൽ കാണുന്ന കുറ്റങ്ങൾ പരസ്യപ്പെടാത്ത പക്ഷം മറച്ചുവയ്ക്കേണ്ടതും, പരസ്യപ്പെട്ടാൽ തക്കശിക്ഷ നൽകാൻ അധൈര്യമോ ആവശ്യത്യാസമോ ഉണ്ടായിരിക്കാത്തതുമാണ്.

ഒരു വൃദ്ധൻ ഖലീഫാജമറീനോടു പറഞ്ഞു. 'എന്റെ മകൾ ഒരിക്കൽ ആത്മഹത്യക്കൊരുങ്ങി. ഞങ്ങൾ രക്ഷപ്പെടുത്തി. അവൾ പിന്നീട് പശ്ചാത്തപിച്ചു. ഇതാരു. അറിഞ്ഞില്ല. അവൾക്ക് വിവാഹാലോചന വരുമ്പോൾ അവരോട് ഈ രഹസ്യം തുറന്നുപറയാതിരുന്നാൽ അത് വഞ്ചനയാകുമോ?' 'അല്ലാഹു മറച്ചുവെച്ചത് നീ പരസ്യപ്പെടുത്തുകയോ', എന്നു പറഞ്ഞ് ഉമർ (റ) അദ്ദേഹത്തെ ശാസിച്ചു.

പരിഷ്കരിച്ച ശിക്ഷ

കൊലയും കയ്യേറ്റവും മാനഭംഗപ്പെടുത്തലും ഏതു മതത്തിലും രാഷ്ട്രത്തിലും കുറ്റകരമാണ്. എന്നാൽ കൊലയാളിയെയും കള്ളനെയും വ്യഭിചാരിയെയും മറ്റും ശിക്ഷിക്കുക എന്നത് പരിഷ്കാരത്തിന് യോജിക്കുന്നതല്ലെന്നാണത്രെ ചില പരിഷ്കരിച്ച രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം. പരിഷ്കരിച്ച കൊലയും സമ്മതപ്രകാരമുള്ള വ്യഭിചാരവും അംഗീകൃത കളവും നടത്തുന്നതിന് നിയമതടസ്സമില്ലാത്ത ഈ കാലത്ത് കുറ്റം ചെയ്യുക എന്നത് ഒരു സാധാരണ കാര്യമാത്രം. അശാസ്ത്രീയമായ നിയമനടപടികൾ കാരണം, കോഴികുട്ട 'ശിക്ഷ' കഴിഞ്ഞ് വന്നാൽ ആടുകക്കുന്ന, അവസ്ഥയിലേക്ക് സമൂഹം അധഃപതിച്ചു. ഇവിടെയാണ് ഇസ്ലാമിലെ ശിക്ഷാനിയമങ്ങളുടെ പ്രസക്തി കടികൊള്ളുന്നത്. അത് വിശദമായി ഇവിടെ വിവരിക്കുന്നില്ല. ഇനിമറ്റു ചില കാര്യങ്ങളിലേക്ക് കടക്കാം.

അനുഷ്ഠാന കർമ്മങ്ങൾ

നമസ്കാരം : ഇപ്പാമിലെ കർമാനുഷ്ഠാനങ്ങളിൽ അതി പ്രധാനമാണ് നമസ്കാരം. അതുകൊണ്ടുദ്ദേശിച്ച പാരത്രികമായ പുണ്യവും ആത്മീയോൽക്കർഷവും വിവരണാതീതമാണ്. അതിന്റെ ബാഹ്യരൂപത്തിലും അനേകം പാഠങ്ങളുണ്ട്. ഐക്യം, സമത്വം, അനുസരണം, കൃത്യനിഷ്ഠ, ശുദ്ധി തുടങ്ങിയ സ്വഭാവഗുണങ്ങൾ വളരുന്നു. വലിയവനും ചെറിയവനും, ധനികനും ദരിദ്രനും, ശത്രുവും മിത്രവും, ബാപ്പയും മകനും, രാജാവും പ്രജയും ഒരേ അണിയിൽ തോളുരുമ്മി കൃത്യസമയത്ത് ദിനേന അഞ്ചുനേരം നിർവ്വഹിക്കുന്ന ഒരു കർമം! എത്ര സുന്ദരം! ആ നമസ്കാരത്തിലെ പ്രകീർത്തനങ്ങളും പ്രാർത്ഥനകളും മനസ്സിന് ശാന്തി നല്കുന്നവയുമാണ്.

സകാത്

സമൂഹത്തിൽ കഷ്ടപ്പെടുന്നവരെ സഹായിക്കാനും സാമ്പത്തികമായ സത്തുലനത്തിനും സർവ്വോപരി ധനികന്റെ സംശുദ്ധിക്കും വേണ്ടി ഇപ്പാ. സകാത് ഏർപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. അല്ലാഹുവിന്റെ ഔദാര്യമായ ധനത്തിന് 'സകാത്' നൽക

മ്പോൾ അത് ധനികന്റെ ഔദാര്യമായി പരിഗണിക്കുന്നില്ല. മറിച്ച് ദരിദ്രന്റെ അവകാശമാണ്. എങ്കിലും നല്ലവനാണ് ഔന്നത്യവും വാങ്ങുന്നവന് അധമത്വവും കൽപിക്കപ്പെട്ടേക്കാം. അതിനാലാണ് സകാത് ശേഖരിച്ച് അർഹരായവരെ കണ്ടു പിടിച്ച് അവക്ക് എത്തിച്ചുകൊടുക്കാൻ ഇസ്ലാം കൽപിക്കുന്നത്. ഭരണകൂടമാണ് ഈ ഉത്തരവാദിത്തം നിർവഹിക്കേണ്ടത്. ഭരണകൂടത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ മുസ്ലിം സമൂഹത്തിന്റെ നേതൃത്വം വഹിക്കുന്നവരോ പള്ളിമഹല്ലുകളുടെ കീഴിലോ അത് നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതാണ്. സകാത് ശേഖരിച്ച് തന്നിഷ്ട പ്രകാരം ചിലവഴിക്കുകയല്ല, അത് വിതരണം ചെയ്യപ്പെടേണ്ടവർ ആരാകെയെന്ന് ഖുർആൻ വരച്ചു കാണിക്കുന്നു. ആർദ്രത അനുഭവിക്കുന്ന പാവങ്ങൾക്കും രാജ്യരക്ഷക്കുവേണ്ടിയും അടിമത്തത്തിന്റെ ഭാരംപേറി വിഷമിക്കുന്നവരെ സഹായിക്കാനും രാജ്യരക്ഷാപ്രവർത്തനത്തിനും സമുദായത്തിന്റെ നാനോൻമുഖമായ പുരോഗതിക്കും വേണ്ടിയാണ് ഈ ധനം ചിലവഴിക്കേണ്ടത്. ശാസ്ത്രീയവും പ്രായോഗികവുമായ രീതിയിൽ സകാത് സമ്പ്രദായം നടപ്പിലാക്കാൻ തയ്യാറായാൽ, ലോകത്ത് ഇന്നുവരെ അറിയപ്പെട്ടതിലേറെയും ഉത്തമമായ സാമ്പത്തിക സംവിധാനമാണിതെന്നു മനസ്സിലാക്കാം. ഇസ്ലാമിന്റെ നിയമം അംഗീകരിക്കുന്നത് തങ്ങൾക്ക് അപമാനമാണെന്ന് കരുതിയാണ് യൂറോപ്യർ ഇത് നടപ്പിലാക്കാൻ തുനിഞ്ഞത്. വർഷാന്ത സകാത്തിനു പുറമെ വേറെയും ചില 'വരികൾ' ഇസ്ലാമിലുണ്ട്. അതൊന്നും തന്നെ സാധാരണക്കാരെ തെക്കിപ്പിഴിയുന്ന തരത്തിലുള്ളതല്ല.

നോമ്പ്

എല്ലാ മതത്തിലും കാണുന്ന ആരാധനയാണ് വ്രതം. ഇസ്ലാമിന്റെ നോമ്പ് മറ്റുള്ളവയിൽനിന്ന് വ്യത്യസ്തമാണ്. ഒരു മാസക്കാലം ഭക്ഷണത്തിൽ ചില ക്രമീകരണങ്ങൾ വരുത്തുന്നത്മൂലം ലഭിക്കുന്ന ആരോഗ്യപരമായ നേട്ടങ്ങളോ, പട്ടിണിപ്പാവങ്ങളുടെ സ്ഥിതിഗതികൾ മറ്റുള്ളവയ്ക്കു കൂടി മനസ്സിലാക്കാനുള്ള അവസരമുണ്ടാക്കലോ അല്ല നോമ്പിലൂടെ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. (അത്തരം താല്പോലിക നേട്ടങ്ങളുണ്ടായേക്കാം) തന്റെ രക്ഷിതാവ് തനിക്കു നൽകിയ എന്തനുഗ്രഹവും—ജീ

വിത്തതിന്റെ നിലനില്പിനാധാരമായ ഭക്ഷണ പാനീയം പോലും... ദൈവമാർഗത്തിൽ ഉപേക്ഷിക്കാൻ തയ്യാറാവുക എന്നത്യാഗമനസ്ഥിതിയും തൻമൂലം കൈവരുന്ന ഭക്തിയും സഹനവുമാണ് നോമ്പിന്റെ യഥാർത്ഥ ലക്ഷ്യം. ശരീരവും മനസ്സും മാലിന്യങ്ങളിൽനിന്ന് ശുദ്ധമാകുന്നു.

ഹജ്ജ്

ലോകത്തിന്റെ സകല കോണുകളിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്ത ഭാഷയും വിഭിന്ന സംസ്കാരവും വിവിധ വേഷവും ഉള്ള ആളുകൾ ഒരേ ലക്ഷ്യത്തിനുവേണ്ടി മക്കയിൽ സമ്മേളിക്കുന്നു. ഏക ദൈവ വിശ്വാസത്തിന്റെ ഉറച്ച പ്രഖ്യാപനത്തോടൊപ്പം ഒരേ വിശ്വാസത്തിലൂന്നിയ വിവിധ സംസ്കാര സമന്വയത്തിന്റെ ശാദ്ധല ഭൂമിയായി മക്കാനഗരവും ഹറം ശരീഫും മാറുകയാണ്, ഹജ്ജ് കാലത്ത്. ആ പുണ്യഭൂമിയിൽ രാജാവും പ്രജയും തുല്യരാണ്. അടിയും ഉടമയും വ്യത്യാസമില്ല; വേഷത്തിൽ പോലും.

ചുരുക്കത്തിൽ, ഇസ്ലാമിന്റെ ആരാധനാ കർമ്മങ്ങൾ ആത്മീയമായ സംശുദ്ധിയും ഭൗതികമായ ഐക്യവും സംസ്കാരവും ഊട്ടിഉറപ്പിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ളതാണ്. ഇത്രയും പറഞ്ഞാൽ ഈ ഭാഗം ചുരുക്കുകയാണ്.

നാം വേണ്ടത്

ഇസ്ലാമിന്റെ സൈദ്ധാന്തികവും പ്രായോഗികവുമായ മാഹാത്മ്യം ലോകത്തിനു നാം കാണിച്ചു കൊടുക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇസ്ലാമിലേക്ക് മറുുള്ളവരെ നാം ക്ഷണിക്കേണ്ടതുണ്ട്. എന്നാൽ അതിന്റെയൊക്കെ മുമ്പായി ഇസ്ലാമിനെ സ്വയം മനസ്സിലാക്കുകയും ജീവിതത്തിൽ അതിനെ സ്വാംശീകരിക്കുകയും ആണ് നാം വേണ്ടത്. എങ്കിൽ മാത്രമേ അല്ലാഹു വാഗ്ദത്തം ചെയ്ത പ്രതാപം നമുക്ക് കൈവരികയുള്ളൂ. "നിങ്ങൾ സത്യവിശ്വാസികളാണെങ്കിൽ, നിങ്ങൾ തന്നെയാണ് ഉന്നതന്മാർ." വിശ്വാസികളുടെ ലേബലിൽ അറിയപ്പെട്ടതുകൊണ്ടു മാത്രം ഈ ഭരണരൂപം ലഭിക്കുകയില്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നു. "അല്ലാഹുവിനെയും റസൂലിനെയും അനുസരിക്കുക. നിങ്ങൾ കക്ഷി വഴക്കുകൾ ഉണ്ടാക്കുകയും അരുത്. അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നപക്ഷം നി

ങ്ങൾക്ക് ഭീരുത്വം വന്നുവെക്കുകയും നിങ്ങളുടെ കീഴ്തി നഷ്ടപ്പെടുകയും ചെയ്യും..''

മതമൈത്രിയ്ക്കും സാമുദായിക സൗഹൃദത്തിനും വേണ്ടി നമ്മുടെ സംസ്കാരവും മതവും ആർക്കും അടിയറ വയ്ക്കേണ്ടതില്ല. (ചിലർ സ്വന്തം അന്തസ്സ് കളഞ്ഞ് സെക്യുലറിസ്റ്റ് ആവാൻ ശ്രമിക്കുന്നതു കാണാം) നാം ശരിയായ മതബോധമുള്ളവരായിരുന്നാൽ മറ്റുള്ളവക്ക് നമ്മോടു ആദരവും ബഹുമാനവും ഉണ്ടാവുക സ്വാഭാവികം മാത്രം. നാം നമ്മളായിത്തീർന്നാൽ അതാണ് ഏറ്റവും വലിയ പ്രബോധന മാർഗവും പ്രചരണരംഗം വലിയ, എന്നു നാം മനസ്സിലാക്കുക. ഖുർആൻ പറയുന്നു: ''വിശ്വസിക്കുകയും സൽകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നവർക്ക് അല്ലാഹു വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നു. അവർക്ക് മുമ്പുള്ളവർക്ക് ഭൂമിയിൽ ആധിപത്യം നൽകിയതുപോലെ അവർക്കും ആധിപത്യം നൽകും എന്ന്....''

വൈവാഹിക നിയമങ്ങൾ

മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ പ്രധാന ഘടകമാണ് വിവാഹവും കടംബജീവിതവും. സാമൂഹ്യജീവിതമാണ് മനുഷ്യൻ. സമൂഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും ചെറിയ ഘടകമാണ് കടംബം. ഒരു പുരുഷനും അദ്ദേഹത്തിനു ചുറ്റും ഒരു കടംബവും. അത്തരം കടംബങ്ങൾ ചേർന്ന് സമൂഹം. ഇത് മനുഷ്യന്റെ മാത്രം പ്രത്യേകതയാണ്. ഈ പരസ്പര ബന്ധത്തിലൂടെയാണ് സ്നേഹവും സൗഹൃദവും നിലനില്ക്കുന്നത്. ഈ രംഗത്ത് മറ്റേതൊരു പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തേക്കാളും മികച്ച സിദ്ധാന്തവും പ്രയോഗവും ഇസ്ലാം വരാൻ കഴിഞ്ഞു. അതിന്റെ ഒരേകദേശ ചിത്രം മാത്രമാണിവിടെ കുറിക്കുന്നത്.

വിവാഹവും കടംബ പ്രാരംഭഘട്ടങ്ങളിലൊന്നായിട്ടെ വൈവാഹിക ആരാധിച്ചുകൊണ്ടു മാത്രം ജീവിക്കുന്ന ബ്രഹ്മചര്യവും സന്യാസവും ഇസ്ലാം അംഗീകരിക്കുന്നില്ല. വികാരവും, വിചാരവുമുള്ള, ഭക്തിയും ദൗർബല്യങ്ങളുമുള്ള, പച്ചയായ മനുഷ്യന് വേണ്ടിയുള്ളതാണ് ഇസ്ലാം.

ഒരു സംഭവം ഇവിടെ കുറിക്കട്ടെ. നബി (സ) യുടെ ദൈനംദിന ജീവിതരീതി മനസ്സിലാക്കാൻ വന്ന മൂന്നു സ്വഹാ

ബികൾ പ്രവാചക പത്രിമാരിൽനിന്ന് ഒരേകദേശരൂപം മനസ്സിലാക്കി. അവർ പറഞ്ഞു : പ്രവാചകൻ (സ) പാപവിമുക്തനായ അത്യുൽകൃഷ്ടൻ. നാം സാധാരണക്കാർ, പാപികൾ, നമുക്കിത്രയൊന്നും മതിയാകില്ല. ഒരാൾ പറഞ്ഞു. ഞാൻ രാത്രി മുഴുവൻ (വിയാമുല്ലെൽ) നമസ്ക്കരിക്കും; ഉറങ്ങുകയില്ല. അപരൻ താൻ വർഷം മുഴുവൻ നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുമെന്നും, മൂന്നാമൻ താൻ വിവാഹം കഴിക്കുകയില്ല; ജീവിതം മുഴുവൻ ദൈവാരാധനയുമായി കഴിയുമെന്നും പറഞ്ഞു.

വിവരമറിഞ്ഞ പ്രവാചകൻ (സ) അവർക്ക് താക്കീതു നൽകി. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: "അറിയുക, ഞാനാണ് നിങ്ങളിൽ ഏറ്റവും ഭക്തനും പട്ടുവനെ പേടിക്കുന്നവനും. ഞാൻ രാത്രി നമസ്ക്കരിക്കുകയും ഉറങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു. നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുകയും ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. വിവാഹം ചെയ്ത് കുടുംബജീവിതം നയിക്കുന്നു. ഇതിലപ്പുറം ആരെങ്കിലും (പുണ്യം) ആഗ്രഹിച്ചാൽ അവൻ എന്റെ കൂട്ടത്തിൽപെടില്ല."

നോക്കൂ ഈ ചിത്രം. ജീവിത യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളുമായി നേരിട്ട് ബന്ധമില്ലാതെ ഒരൊക്കിരുന്ന് ധ്യാനിച്ച് ഭക്തനാകാമെന്നല്ല ഇസ്ലാമിക തത്ത്വങ്ങൾ. മറിച്ച് ജീവിതത്തിന്റെ പരമ്പരയായ മുഖം കണ്ടുകൊണ്ട് വിവിധ തലങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുകയും എന്റെ കുടുംബത്തിനുവേണ്ടി അധ്വാനിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടാണ് ഭക്തിയും പുണ്യവും നേടേണ്ടത് എന്നാണ് പ്രവാചകൻ പഠിപ്പിച്ചത്. അഥവാ, മാതൃകായോഗ്യമായ കുടുംബജീവിതം നയിക്കുന്നത് ഇസ്ലാമിക ചര്യയുടെ ഭാഗമാണ് എന്നുസാരം. ഈ നിലയിലാണ് വിവാഹ ജീവിതത്തെ വിലയിരുത്തേണ്ടത്.

നബി തീരുമേനി പറയുന്നു. "യുവാക്കളേ, നിങ്ങളിൽ വിവാഹത്തിനു സാഹചര്യം സിദ്ധിച്ചവർ വിവാഹം ചെയ്യണം. ദുഷ്ടികൾ താഴ്മയും ജനനേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു സൂക്ഷ്മതയും അതിലൂടെ ലഭിക്കുന്നു." യുവത്വത്തിന്റെ ചാപല്യങ്ങളിൽ അകപ്പെട്ട മാർഗ്ഗഭ്രംശം സംഭവിക്കാതിരിക്കുവാനും ഉന്നതസംസ്കാരം വച്ചു പുലർത്താനും വിവാഹം ചെയ്യുക എന്നതു ഏറ്റവും പ്രായോഗിക നടപടിയത്രെ. ആ പ്രായത്തിൽ അതിനുള്ള സാമ്പത്തിക ശേഷിയും മറ്റും ഇല്ലെങ്കിൽ നോമ്പനുഷ്ഠിച്ച് കൂടുതൽ

സൂക്ഷ്മത പുലർത്തണമെന്നാണ് പ്രവാചക ശാസന. സാംസ്കാരിക ജീർണതയ്ക്കുതിരെ ഓരോ പഴുതും അടയ്ക്കുകയാണിപ്പോൾ.

അവിവാഹിതരായ സ്ത്രീപുരുഷന്മാരെ വിവാഹബന്ധത്തിൽ ഏല്പട്ടതുക എന്നത് ഒരു സാമൂഹ്യബാധ്യതയായിട്ടാണ് സ്മരണയ്ക്കുവാനുള്ള അല്ലാഹു ഉണർത്തുന്നത്. കാരണം വ്യഭിചാരം എന്ന സാമൂഹിക വിപത്ത് ഇല്ലാതാക്കാൻ വേണ്ട ആദ്യത്തെ പടിയാണത്. മാത്രമല്ല, സംസ്കാരശൂന്യമായ പദപ്രയോഗവും അപരനെപ്പറ്റി ദുരാരോപണം ഉന്നയിക്കലും വൻകുറ്റമായി ഖുർആൻ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. മനുഷ്യന്റെ ഭാവിതന്നെ തുലയാൻ പര്യാപ്തമായ രീതിയിൽ വ്യഭിചാരം ആരോപിച്ചാൽ അവൻ എൺപത് അടിയാണ് ശിക്ഷ വിധിച്ചത്. എന്നാൽ വ്യഭിചാരം സംശയാതീതമായി തെളിയുന്ന പക്ഷം അതിലേറെ വലിയ ശിക്ഷ കുറിക്കാൻ ഇസ്ലാം നൽകുന്നു.

പണമുണ്ടാക്കാനുള്ള ഒരുപാധിയല്ല വിവാഹം. സാമ്പത്തികമായിട്ടല്ല ഈ ബന്ധം സ്ഥാപിക്കപ്പെടേണ്ടതും. സമൂഹത്തിന്റെ അടിത്തറയായ കുടുംബം കെട്ടിപ്പടുക്കേണ്ടത് സ്നേഹവും സഹകരണവും പരസ്പര വിശ്വാസവും കൊണ്ടാണ്. അതാണ് 'നിങ്ങൾ സഭാപൂർണ്ണതയെ വിവാഹം ചെയ്യുക; പട്ടച്ചവൻ ഐശ്വര്യം നൽകുമെന്ന്' അല്ലാഹു പറഞ്ഞത്. 'ഒരാൾ വിവാഹം ചെയ്താൽ മതത്തിന്റെ പകുതി പൂർത്തിയായി' (ബൈഹഖി) എന്ന് നബി(സ) പറഞ്ഞതും ഈ അത്ഥത്തിൽ തന്നെയാണ്.

വിവാഹവും കുടുംബവും മനുഷ്യന്റെ ദൈവദത്തമായ പ്രകൃതിയാണ്. "നിങ്ങളിൽ നിന്ന് നിങ്ങൾക്ക് ഇണകളെ സൃഷ്ടിച്ചു" (റൂം) എന്നും "നിങ്ങളുടെ ഭാര്യമാർ മുഖേന പത്രപത്രന്മാരും ഉണ്ടാക്കി" (നഹ്ൽ) എന്നും ഖുർആൻ പറയുന്നു. മാനവ സമുദായത്തിന്റെ നിലനിൽപ്പിനായാലും ഇതു തന്നെയാണല്ലോ.

വൈവാഹിക ജീവിതത്തിന്റെ ആദ്യഘട്ടം—'മധുവിധു' എന്നുപറയുന്ന കാലം—ഒരുപക്ഷേ ധനം, സൗന്ദര്യം, യുവത്വം തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടുകിടക്കുമെങ്കിലും, അവർ ക്രമേണ രക്ഷിതാക്കളും ഗൃഹനാഥന്മാരുമായിത്തീരുമ്പോൾ കൂടു

തൽ ഉത്തരവാദിത്തപൂർണ്ണമായ ജീവിതത്തിലേക്കുവർന്നിങ്ങുന്നു. ഭാര്യഭർത്താക്കൾ തമ്മിൽ ഇണക്കവും പൊരുത്തവും പരസ്പര വിശ്വാസവും മാത്രമല്ല സുഖദുഃഖങ്ങൾ പങ്കിടാനുള്ള സന്നദ്ധതയും കൂടിയുണ്ടാവണം. പ്രവാചകൻ (സ) ഈ വിഷയ കമായി ധാരാളം കാര്യങ്ങൾ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ അതിപ്രധാനമായ കാര്യം ആശയപ്പൊരുത്തമാണ്. വിശ്വാസത്തിലും സംസ്കാരത്തിലും ചിന്താഗതിയിലുമുള്ള ഐകരൂപ്യം.

നബി പറയുന്നു: "സ്രീകൾ സാധാരണ നാലുകാര്യങ്ങൾക്കായി വിവാഹം ചെയ്യപ്പെടാറുണ്ട്. അവളുടെ ധനം, സൗന്ദര്യം, തറവാട്, മതം (സ്വഭാവം) എന്നിവയാണത്. നിങ്ങൾ മതവിശ്വാസമുള്ളവരെ സ്വീകരിച്ച് വിജയം വരിക്കുക." ഇത് പെണ്ണിനെ തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന കാര്യമാണെങ്കിൽ പെണ്ണിന്റെ രക്ഷിതാക്കളോട് നബി (സ) പറയുന്നു. "മതനിഷ്ഠയും സ്വഭാവശുദ്ധിയുമുള്ളവൻ വിവാഹം ആലോചിച്ചാൽ (മകളെ) കല്യാണം കഴിച്ചു കൊടുക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ നാട്ടിൽ വലിയ കഴപ്പുമുണ്ടായിത്തീരും. (തിർമുദി)

കുടുംബത്തിന്റെ ഭദ്രതയ്ക്ക് ഏറ്റവും അത്യാവശ്യമായ ഘടകമാണിത്. പരസ്പരം മനസ്സിലാക്കലും ഒരു ലക്ഷ്യത്തിനുവേണ്ടി ജീവിക്കലും. അതില്ലാതിരുന്നാലുണ്ടാകാവുന്ന ദോഷഫലങ്ങൾക്ക് തെളിവുതേടി പോകേണ്ടതില്ല. നമുക്കുചുറ്റും ജീവിക്കുന്ന എത്രയോ ഉദാഹരണങ്ങൾ കാണാം. ഈ പ്രശ്നത്തിനേറെ ഏറ്റവും ഉദാത്തമായ സമീപനം കൈക്കൊണ്ട പ്രത്യേകശാസ്ത്രം ഇപ്പോൾ മാത്രമാണ്.

ഭാര്യഭർത്താക്കന്മാരുടെ വിശ്വാസദാർഢ്യവും സ്വഭാവശുദ്ധിയും മൂലം ശാന്തിയും സമാധാനവും വിളയാടുന്ന ഗൃഹാന്തരീക്ഷത്തിലാവണം അനന്തര തലമുറ വളർന്നു വരേണ്ടത്. എങ്കിൽ മാത്രമേ അവർ ഉത്തമ പൗരന്മാരായിത്തീരുകയുള്ളൂ. സന്താനസൗഭാഗ്യം ഒരു ശാപമായിട്ടാണ് പരിഷ്കൃത സമൂഹം കാണുന്നതെങ്കിലും അത് ദൈവികാനുഗ്രഹമായിട്ടാണ് ഇപ്പോൾ കാണുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ നമ്മെ ഏൽപ്പിച്ച ആ അമാന്തത്ത് യഥാവിധി കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ മാതാപിതാക്കൾ ബാധ്യസ്ഥരാണ്.

ജ്ഞാനികമായ മാനദണ്ഡങ്ങൾ സ്വീകരിച്ച് ഗൃഹാന്തരീക്ഷം നരകതുല്യമാക്കുകയും അതിൽ വളരുന്ന കണ്ഠങ്ങൾ സ്വഭാവ ഭൂഷണത്തിന്റെ പര്യായമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നതു നാം കാണുന്നു. ഭാവനാത്മകതയുടെ തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ വരുന്ന അപകൃത യാണിത്. ഇണകളെ കണ്ടെത്തുന്നതുപോലും ഇഷ്ടാമികമാവണമെന്നാണ് ഈ പറഞ്ഞതിനർത്ഥം.

വിവാഹാലോചന ഒരു പടങ്ങളു. ഒറ്റാലി പ്രധാനമായ ഒരു ബിസിനസ്സല്ല. തറവാട്ടുകാർ തമ്മിലുള്ള ഒരു ഇടപാടുമല്ല. മരണംവരെ ഒരുമിച്ചുജീവിക്കാൻ ഇണകളെ കണ്ടെത്തലാണ്. അതിൽ വധുവരന്മാരുടെ അഭിപ്രായത്തിനാണ് പ്രാധാന്യം. വിവാഹത്തിനുമുമ്പ് തമ്മിൽ കാണൽ ഇഷ്ടം നിഷ്പഷ്ടിക്കാൻ കാരണവും അതുതന്നെ.

എന്നാൽ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പെണ്ണിന്റെ അനുവാദംപോലും നോക്കാതെ മാതാപിതാക്കളും കുടുംബങ്ങളും ഏകപക്ഷീയമായി നടത്തുന്ന വിവാഹങ്ങളുണ്ട്. ഈ സമ്പ്രദായം ആത്മഹത്യാപരമാണ്. അതുപോലെ ഈ രംഗത്ത് ഒരുപാട് അനാചാരങ്ങളും തോന്നുസങ്കല്പങ്ങളും നമുക്കിടയിൽ നില നില്ക്കുന്നു. നിശ്ചയവും നിശ്ചയത്തിന് നിശ്ചയിക്കലും അതിനോടു ബന്ധപ്പെട്ട സൽക്കാര ശൃംഖലകളും നാട്ടിൽ സാധാരണമാണ്. നിശ്ചയം പറയാതിരുന്നാൽ കല്യാണത്തിനുവരാത്ത കാരണവന്മാരുണ്ട്. കല്യാണസഭ്യകൾ അധികപക്ഷവും മുതലാളി വർഗത്തിന്റെ താൽപര്യ സംരക്ഷണത്തിനാണെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു.

വിവാഹസമയത്തു പുരുഷൻ സ്ത്രീക്കു മുമ്പ് നൽകണമെന്നും അത് സ്വമനസ്സാലെ സന്തോഷപൂർവ്വമായിരിക്കണമെന്നും ഖുർആൻ പറയുന്നു. എന്നാൽ മഹ്റിന്റെ കാര്യംപോലും പരാമർശിക്കാത്ത 'നിശ്ചയ'ങ്ങളിലും പുരുഷന്റെ മഹ്റും—സ്ത്രീധനം—ഉറപ്പിക്കാൻ മണിക്കൂറുകൾ നീണ്ട ചർച്ച വേണ്ടിവരുന്നു. ഇതര സമുദായങ്ങളിൽ നിന്ന് കടന്നുകൂടിയ ഇത്തരം കാര്യങ്ങൾ ഇഷ്ടാമിനു വരുത്തിയ വിന ചെറുതൊന്നുമല്ല. തലതിരിഞ്ഞ ഈ സാമ്പത്തിക ഇടപാടിൽ തന്നെയാണിക്കാലത്ത് വിവാഹവും അതിലേറെ വിവാഹമോചനവും നടക്കുന്നത് എന്ന വസ്തുത വേദപുർവ്വം ഓർത്തുപോകുന്നു.

വിവാഹ രംഗത്ത് രണ്ടു വിഭാഗത്തിന്റെയും സമ്മതം വേണമെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. സ്ത്രീകളെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നത് രക്ഷിതാക്കളാണെങ്കിലും മകൾക്കുവേണ്ടിയാണ് ഈ കർമ്മം എന്ന ബോധം വേണം. ചില നാട്ടിൽപ്പറങ്ങളിൽ കാണുന്ന രീതിയിൽ നികാഹ് സമയത്ത് മറയ്ക്കുപിന്നിൽ നിന്ന് സമ്മതം 'മുളിക്കൽ' അല്ല ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. മകളുടെ സമ്മതമില്ലാതെ നടത്തിയ വിവാഹം നബി(സ) ദർബ്ബലപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ഒരിക്കൽ ഒരാൾ തന്റെ മകളെ അവളുടെ സമ്മതംകൂടാതെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുത്തു. അവൾ നബിയോടു പരാതി പറഞ്ഞു. നബി(സ) പിതാവിനെ വിളിച്ചു അവൾക്ക് ഇഷ്ടമില്ലെങ്കിൽ ഒഴിവാക്കാൻ പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ ആ സ്ത്രീ പറഞ്ഞതിപ്രകാരമാണ്. 'പിതാവ്' തെരഞ്ഞെടുത്ത വിവാഹം ഞാൻ അംഗീകരിക്കുന്നു. എന്നാൽ പിതാക്കൾക്ക് ഇങ്ങനെ ചെയ്യാൻ അധികാരമില്ലെന്ന് ബോധ്യപ്പെടുത്താൻ വേണ്ടിയാണ് ഞാനീ ആവലാതി ബോധിപ്പിച്ചത്".

ശൈശവ വിവാഹം

വിശുദ്ധ ഖുർആനിലോ തിരുചര്യയിലോ വിവാഹപ്രായ പരിധി നിർണയിച്ചിട്ടില്ല. പ്രായപൂർത്തിയെത്തിയാൽ വിവാഹബന്ധത്തിലേപ്പെടാം. കൃത്യമായി ഇത്രവയസ്സാണ് അതിന്റെ കണക്ക് എന്ന് ശാസ്ത്രീയമായും തെളിയിക്കുക സാധ്യമല്ല. ശാരീരികാരോഗ്യവും കുടുംബജീവിതത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ബോധവും വ്യുവരന്മാർക്കുണ്ടായിരിക്കണം. വിവാഹപ്രായം വളരെ വൈകുന്നത് മാനസികമായും ശാരീരികമായും സാമൂഹികമായും ഗുണകരമല്ല തന്നെ. എന്നാൽ വിവാഹമെന്താണെന്നുപോലും അറിയാത്തത്ര ചെറുപ്പത്തിൽ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതും ദോഷകരമായി ഭവിക്കാനിടയുണ്ട്.

കഹ്ദാഅത്

വിവാഹാനുമതിസമയത്ത് ഉയർന്ന കേൾക്കുന്ന ഒന്നാണ് 'കഹ്ദാവ്'. പണക്കാരൻ പണക്കാരന്റെ മകൾ, തറവാടിക്കു തറവാടി എന്ന് നാം മനസ്സിലാക്കിയ കഹ്ദാഅത് ഇപ്പോൾ മില്ലല്ല. മനുഷ്യർ തമ്മിൽ ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള ഉച്ചനീ

ചതങ്ങൾ ഇപ്പോൾ അംഗീകരിക്കുന്നില്ല “മനുഷ്യരേ, നിങ്ങളെ ഒരാണിന്റേന്നിന്നും പെണ്ണിൽ നിന്നുമായി സൃഷ്ടിച്ചു...” എന്നാണ് ഖുർആൻ പറയുന്നത്. വിശ്വാസവും സ്വഭാവവും ഒത്തുവന്നാൽ കല്യാണം കഴിച്ചുകൊടുക്കുക എന്നതിൽ കവിഞ്ഞ ഒരു കഥവുമില്ല. മറ്റു സാങ്കല്പിക മിഥ്യ യോജിപ്പുകൾ ഇപ്പോൾ നിഷ്കാസനം ചെയ്യുന്നു.

ഖുറൈശീ പ്രമുഖയായ സൈനബ ബിന്തത് ജഹ്ശിനെ സൈദ് എന്ന അടിമയ്ക്ക് കല്യാണം കഴിച്ചു കൊടുത്തുകൊണ്ട് നബി ആരംഗത്ത് വിപ്ലവം സൃഷ്ടിച്ചു. സൈദിന്റെ മകൻ ഉസാമക്ക് ഫിഹ്റീ തറവാട്ടുകാരിയായ ഫാത്മിയെയും, നീഗ്രോ അടിമയായ ബിലാലിന് അബ്ദുറഹ്മാൻബനു ഔഫിന്റെ സഹോദരിയെയും വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുത്തതാണ് ഇസ്ലാമിക ചരിത്രം. പോക്കിരിത്തറവാട്ടിലേക്ക് അത്തരം തറവാട്ടിൽ നിന്നുതന്നെ പെണ്ണിനെ കൊണ്ടുവരണമെന്നും അതാണ് കഥവ് എന്നുമുള്ള നമ്മുടെ ധാരണമാറേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

സംഗ്രഹം ഇസ്രായേലിൽ

ഏതൊരു സമുദായത്തിന്റെയും നാഗരികതയും പുരോഗതിയും കണക്കാക്കപ്പെടേണ്ടത് ആ സമുദായത്തിലെ അംഗങ്ങൾക്ക് ഒരു പൗരൻ എന്ന നിലയിൽ ലഭിക്കുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യവും ഓരോരുത്തരും നിർവ്വഹിക്കുന്ന ധർമ്മവും പരിഗണിച്ചാണ്. അതുപോലെത്തന്നെ സമൂഹത്തിന്റെ അർദ്ധഭാഗമായ സ്ത്രീകൾക്ക് ഓരോ സമൂഹത്തിലും ലഭിക്കുന്ന അവകാശങ്ങളും ആ സമൂഹത്തിന്റെ നാഗരികത്വത്തിലെ (Civility) സുപ്രധാന ഘടകങ്ങളാണ്. ഇസ്രായേലിക തത്ത്വസംഹിത ജീവിത പ്രമാണമായ ഗീകരിച്ച സമൂഹത്തിന്റെ സ്ഥിതിയും ഇതിൽ നിന്ന് ഭിന്നമല്ല. സ്ത്രീകൾക്ക് അർഹമായ പരിഗണനകൾ നൽകിയ മതമാണിസ്ലാം. മറ്റു സമുദായങ്ങളിൽ സ്ത്രീകളുടെ അവസ്ഥയുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ ഈ വസ്തുത വ്യക്തമാകും.

മുഹമ്മദ് നബിയുടെ നിയമ ഗത്തിനു മുഖ്യബലമായിരുന്ന സമുദായങ്ങളിൽ സ്ത്രീകളുടെ നില എന്തായിരുന്നുവെന്നുനോക്കാം. കൊറാനിയക്ക് പോൾ ഏഴുതീയ സൂചിശേഷ (IIാം അധ്യായം) ത്തിൽ ഇപ്രകാരം പറയുന്നു. "ദൈവം യേശുവിന്റെ ശിരസ്സും, പൗലസ്സ് സ്ത്രീയുടെ ശിരസ്സുമാകുന്നു" അതിൽ തന്നെ തുട

രുന്നു "പുരുഷൻ ദൈവത്തിന്റെ മഹത്വവും അവന്റെ രൂപവുമാകുന്നു. എന്നാൽ സ്ത്രീ, അവൾ പുരുഷന്റെ മാത്രം മഹത്വമാകുന്നു."

ഹിജ്റയുടെ ഏകദേശം 1000 വഷം മുമ്പ് കോൺഫ്യൂഷ്യസ് മതസ്ഥാപകൻ പറഞ്ഞതിങ്ങനെയാണ്. "പുരുഷൻ വാനലോകത്തിന്റെ പ്രതിനിധിയാണ്. അവൻ എല്ലാത്തിന്റെയും നാഥനാകുന്നു. സ്ത്രീയാകട്ടെ, അവൾ അവനുമായി ബന്ധിക്കപ്പെട്ടവൾ മാത്രമാണ്. അവൾക്ക് സ്വയം ഒന്നും ചെയ്യാവതല്ല. കൽപിക്കാനും നിരോധിക്കാനും അവൾക്കു പാടില്ല. അവളുടെ ജോലിയെല്ലാം ഗാർഹികമായിരിക്കണം."

പ്രവാചകനിയോഗത്തിനു മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന അറബികളുടെ സ്ഥിതി ഇതിലും ദയനീയമായിരുന്നു. സ്ത്രീക്ക് ആത്മാവ് ഉണ്ടോ എന്നുപോലും സംശയിച്ചിരുന്ന ആ തമോയുഗത്തിലെ ആളുകൾ തങ്ങൾക്ക് ജനിച്ചത് പെൺകുഞ്ഞാണെന്നറിഞ്ഞാൽ വിഷമിക്കുമായിരുന്നു. ആ കുഞ്ഞിനെ ചിലപ്പോൾ ജീവനോടെ കഴിച്ചുമുട്ടുകയോ മുക്കിക്കൊല്ലുകയോ ചെയ്യുമായിരുന്നു! ജീവനോടെ അവശേഷിച്ചവക്ക് ഭാവിജീവിതവും സുഖകരമായിരുന്നില്ല.

അക്കാലത്ത് ഇന്ത്യയിലെ ഹിന്ദുക്കൾക്കിടയിലെ സ്ത്രീകളുടെ നിലയും മെച്ചമാണെന്ന് പറയാൻ കഴിയില്ല. ശൈശവ വിവാഹവും വിധവാവിവാഹതടസ്സവും സതീയും ഒക്കെത്തന്നെ സമൂഹത്തിൽ സ്ത്രീയുടെ സ്ഥിതി മോശമാക്കി. ബഹുഭർത്തൃത്വംപോലും ഇവിടെ നിലനിന്നിരുന്നു.

ഇസ്‌ലാമിൽ സ്ത്രീയുടെ നില

ലോകത്ത് സ്ത്രീകളുടെ അവസ്ഥ ശോചനീയമായിരുന്ന ഘട്ടത്തിലാണ് നബിതിരുമേനി ഇസ്ലാമിക പ്രബോധന ഭൗത്യവുമായി നിയുക്തനായത്. സ്ത്രീത്വത്തിന് അർഹമായ അംഗീകാരം നൽകിക്കൊണ്ടാണ് ഇസ്ലാം സാമൂഹിക പരിഷ്കരണത്തിന് തുടക്കം കുറിച്ചത്. അവളെ ദേവതയാക്കി പൂജിച്ചുകൊണ്ടല്ല; മൃഗമോ അടിമയോ ആക്കി അവഗണിച്ചുകൊണ്ടല്ല; സമൂഹത്തിന്റെ പരസ്പര പുരക ഘടകങ്ങളാണ് സ്ത്രീയും

പുരുഷനും എന്നു പ്രഖ്യാപിച്ചുകൊണ്ട്. ഈ ഖുർആൻ വാക്യങ്ങൾ നോക്കൂ.

‘‘നിങ്ങൾക്ക് ജീവിതത്തിൽ ശാന്തി കൈവരിക്കുവാൻ വേണ്ടി നിങ്ങളിൽ നിന്നുതന്നെ ഇണയെ സൃഷ്ടിച്ചതും നിങ്ങൾക്കിടയിൽ സ്നേഹവും കാരുണ്യവും പ്രദാനം ചെയ്തതും അവന്റെ ദൂഷാത്മകമാകുന്നു.’’ (റൂം) ‘‘മനുഷ്യരേ, ഒരാളിൽനിന്ന് നിങ്ങളെ സൃഷ്ടിക്കുകയും, അതിൽനിന്നുതന്നെ അതിന്റെ ഇണയെ സൃഷ്ടിക്കുകയും, അവ രണ്ടിൽ നിന്നുമായി നിരവധി സ്രീപുരുഷന്മാരെ വിതരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്ത നിങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവിനെ നിങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കുക. (നിസാഅ)’’

പെൺകുട്ടി അപമാനമായി കരുതിയ സമൂഹത്തോട്, പെണ്ണ് അപമാനമല്ല, നിന്റെ അമ്മയാണ് എന്നും. നിന്റെ ജീവിതത്തിന്ന് ശാന്തിപകരുന്ന നിന്റെ ഇണയാണ് എന്നും പ്രഖ്യാപിച്ചത് വലിയ വിപ്ലവമായിരുന്നു. പെൺമക്കളെ കൊന്ന് കഴിച്ചുമുടിയിരുന്നവരോടാണ്; ‘‘നിങ്ങൾ മക്കളെ കൊല്ലരുത്’’; അവർക്കും നിങ്ങൾക്കുതന്നെയും ആഹാരം നൽകുന്നത് നാമാണ്’’ എന്നു ഖുർആൻ ഉൽഘോഷിച്ചത്. പ്രവാചകൻ പഠിപ്പിക്കുന്നതും ഇതുതന്നെ. ‘‘ഒരാൾ തന്റെ പെൺകുട്ടിക്ക് നല്ല നിലയിൽ ഭക്ഷണവും ശിക്ഷണവും നൽകുകയും, തനിക്ക് കിട്ടിയ ദൈവാനുഗ്രഹങ്ങൾ അവൾക്കും വിശാലമാക്കിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്താൽ, സ്വർഗത്തിലേക്കുള്ള മാർഗത്തിൽ ആ കുട്ടി അവൻ രക്ഷയായിരിക്കും.’’ ഈ ആശയത്തിൽ ധാരാളം ഹദീസുകൾ കാണാം.

‘‘നിങ്ങളിൽ വെച്ചു ഉത്തമൻ ഭാര്യമാരോട് നന്നായി പെരുമാറുന്നവനാണ്’’ എന്നു പറഞ്ഞ പ്രവാചകൻ ഹജ്ജത്തുൽ വിദാഇലെ പ്രസിദ്ധമായ പ്രഭാഷണത്തിൽ സ്രീകുളുടെ കാര്യം പ്രത്യേകം എടുത്തു പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിനു മരണം ആസന്നമായപ്പോൾ അവസാനത്തെ വസിയുത്ത് എന്ന നിലയിൽ പറഞ്ഞതും സ്രീകുളുടെ കാര്യത്തിൽ ശ്രദ്ധിക്കണമെന്നാണ്.

പിതാവിന്റെ സ്വത്തിൽ പെൺമക്കൾക്ക് അവകാശമുണ്ടെന്ന് ആദ്യമായി പ്രഖ്യാപിച്ചത് ഇസ്ലാമാണ്. ‘‘മാതാപിതാക്കളും കുടുംബങ്ങളും വിട്ടേച്ചുപോയ ധനത്തിൽ പുരുഷന്മാർക്ക് വിഹിതമുണ്ട്; സ്രീകൾക്കും വിഹിതമുണ്ട്.’’

ആധനം അല്പമാകട്ടെ അധികമാകട്ടെ.' (നിസാഅ്) പരിഷ്കൃത പടിഞ്ഞാറൻ രാജ്യങ്ങൾ പോലും അടുത്ത കാലത്താണ് ഈ വക നിയമങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നത്. എന്നിട്ടും, 'സൂറീക്ക് ആണിന്റെ പകുതി സ്വത്താണ്' ഇപ്പോൾ നൽകുന്നത് എന്ന് പറയുന്നവർ ശ്രദ്ധിക്കണം. കുടുംബത്തിന്റെ മുഴുവൻ ചിലവും ബാധ്യതയും കുടുംബത്തലവനായ പുരുഷന്റെ മേലിൽ ഏല്പിച്ചതിനു ശേഷമാണ് ഈ സ്വത്തവകാശം നൽകിയത് എന്നോർക്കുമ്പോൾ എന്തുമാത്രം നീതിഭദ്രമാണീ നിയമമെന്ന് മനസ്സിലാകും.

പെണ്ണിനെ അനന്തരമായെടുക്കുന്ന ഏർപ്പാട് അന്ന് ഉണ്ടായിരുന്നു. അത് ഇപ്പോൾ നിരോധിച്ചു. യൗവനാരംഭത്തിൽതന്നെ വൈധവ്യത്തിന്റെ കൈപ്പനീത് കടിക്കേണ്ടിവന്നാൽ ആജീവനാന്തം അതിൽതന്നെ നരകിച്ചിരുന്ന അവസ്ഥക്കു മാറ്റം വരുത്തി വിധവാ വിവാഹം ഇപ്പോൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു.

വിവാഹവേളയിൽ സൂറീക്ക് പുരുഷൻ തന്റെ കഴിവനുസരിച്ച് എന്തെങ്കിലും പാരിതോഷികം (മഹർ) നൽകണമെന്ന് ഇപ്പോൾ കൽപിക്കുന്നു. മാനുഷികമായ കാരണത്താൽ ബന്ധം തുടന്നുപോകാൻ കഴിയാതെ വിവാഹമോചനത്തിൽ കലാശിച്ചാൽ പോലും ആ കൊടുത്ത തുകയിൽനിന്ന് ഒന്നും തിരിച്ചുവാങ്ങരുത് എന്നും നിഷ്കർഷിച്ചു. നോക്കൂ; യുഗാന്തരങ്ങളായി പുരുഷന്റെ താന്തോന്നിത്തത്തിന് വിധേയമായിരുന്ന സൂറീക്ക് ഇപ്പോൾ നൽകിയ മാന്യതയും സംരക്ഷണവും എന്തുമാത്രം ഉദാത്തമാണ്!

സ്ത്രീ പുരുഷ സമത്വം

ആധുനിക സമൂഹത്തിൽ സ്ത്രീകളെപ്പറ്റി രണ്ടുതരം ചിന്താഗതി കാണാം. പഴയ തലമുറയിലെ ചില യാഥാസ്ഥിതികന്മാരുടെതാണ് ഒന്ന്. അവർ സ്ത്രീയെ അടുക്കളയിൽ മാത്രം ഒതുക്കുകയും, പുരുഷന്റെ ഭോഗവസ്തുവായി മാത്രം ഗണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ ദുരവസ്ഥ മുഷ്ടികളിലും അല്ലാത്തവരിലുമുണ്ട്. അഭ്യസ്ത വിദ്യരായ ആധുനിക തലമുറയിലെ ചില ഭൗതിക ചിന്താഗതിക്കാരാണ് രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗം. പാശ്ചാത്യൻ ചിന്താധാരയിൽ പുരോഗമനം കണ്ടെത്തുകയും

സ്ട്രീക്കും പുരുഷന്മാരെപ്പോലെ തുല്യപദവിയും, സർവ്വതന്ത്ര സ്വാതന്ത്ര്യവും ആവശ്യപ്പെടുന്നത് ഇത്തരക്കാരാണ്.

മറ്റു കാര്യങ്ങളിലെന്നപോലെ ഈ വിഷയത്തിലും ഇസ്ലാമിന്റെ നിലപാട് ഈ രണ്ടുചിന്താഗതിക്കും അതീതമാണ്. മേൽപറഞ്ഞ രണ്ടുവിഭാഗത്തിൽ ഒരുമിച്ച് സ്ട്രിയെ പ്രസവ യന്ത്രമോ വീട്ടുമൃഗമോ ആക്കുന്നു മറാവർ അവളെ അവളുടെ പ്രകൃതിപോലും മനസ്സിലാക്കാതെ പുരുഷനാക്കുന്നു. ഇസ്ലാം പറയുന്നത്: സ്ട്രീ, അവൾ മനുഷ്യനാണ്. മൃഗമല്ല. എന്നാൽ പുരുഷനല്ല.

ഖുർആൻ പറയുന്നത് നോക്കുക. "മനുഷ്യരിൽ ചിലർക്ക് ചിലരെക്കാൾ അല്ലാഹു ശ്രേഷ്ഠനാക്കിയതുകൊണ്ടും പുരുഷന്മാർ തങ്ങളുടെ സ്വത്തിൽ നിന്ന് ചിലവഴിക്കേണ്ടതുകൊണ്ടും, അവരാണ് സ്ട്രീകളുടെ മേൽ അധികാസ്ഥന്മാർ." ഇതിനർത്ഥം പുരുഷമേധാവിത്തവും സ്ട്രീക്ക് താഴ്മയും ഉണ്ട് എന്നല്ല. സ്ട്രീകൾ എന്ന പേരിൽ ഒരുമുദായംതന്നെ ഇറക്കിയ അല്ലാഹു പറയുന്നു. "സ്ട്രീകൾക്ക് (പുരുഷന്മാരോടു) ബാധ്യതയുള്ളതുപോലെത്തന്നെ (അവരിൽ നിന്ന്) അവകാശങ്ങളും ഉണ്ട്."

ശരീറ ശാസ്ത്രപരമായി നോക്കിയാലും ഈ വസ്തുത വ്യക്തമാകും. പുരുഷന്റെ പ്രകൃതവും സ്വഭാവവും, ബലിഷ്ഠവും ഗാംഭീര്യമാർന്നതുമാണ്. സ്ട്രീയുടേതാകട്ടെ കൂടുതൽ മൃദുവും ആർദ്രവുമാണ്. പ്രശ്നങ്ങളെ നേരിടുന്ന കാര്യത്തിൽ സ്ട്രീകളേക്കാൾ മനോദാർഢ്യവും ആർജവവും പുരുഷന്മാർക്കുതന്നെ. അതു സൃഷ്ടിയിൽ തന്നെയുള്ള പ്രത്യേകതയാണ്. പണ്ഡിതന്മാരും ചിന്തകന്മാരും ഈ തത്വം മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഫഞ്ച് എൻസൈക്ലോപീഡിയ എഴുതുന്നത്: സ്ട്രീയുടെ പ്രകൃതി ഒരു ശിശുവിന്റേതുപോലെയാണ്. സന്തോഷം, ദുഃഖം, ഭയം എന്നിവ വേഗത്തിൽ അവളെ ബാധിക്കുന്നു. അതിവേഗം വികാരഭേദം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ബുദ്ധിയും ചിന്താശക്തിയും പുരുഷനേക്കാൾ കുറവാണ്."

ഒരു ഹ്രസ്വമാസികയിൽ മാസ്റ്റർ ജോൺസിമുൽ പറയുന്നത്: 'പുറംജോലികൾ ചെയ്തുവരുന്ന ഒരു സ്ട്രീ, ഒരു പണിക്കാരന്റെ ജോലി നിർവ്വഹിക്കുന്നു. പക്ഷെ ഒരു സ്ട്രീയുടെ

ജോലി നിർവഹിക്കുന്നില്ല. മില്ലുകളിലും യന്ത്രങ്ങളിലും പണിയെടുക്കുന്ന പെണ്ണുങ്ങൾ പണം സമ്പാദിക്കുന്നു. പക്ഷെ ഗാർഹിക ബാധ്യതകളുടെ നെടുംതൂൺ അതുമൂലം പൊട്ടിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.'

പല മഹാനാദം ഈ പ്രശ്നത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നതായ അഭിപ്രായം രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. മൊത്തത്തിൽ മനുഷ്യകുടുംബങ്ങളെയും പ്രതിഭയെയും കണക്കിലെടുത്താൽ സ്ത്രീയേക്കാൾ പുരുഷനാണ് മുന്നിൽ എന്ന് കാണാൻ പ്രയാസമില്ല. ഇത് സ്ത്രീയെ അപമാനിക്കലല്ല. സ്ത്രീത്വത്തെ അംഗീകരിക്കലാണ്. അതാണ് ഇഷ്ടം ചെയ്യേണ്ടത്. പക്ഷെ ഈ യാഥാർത്ഥ്യം മുഷ്ടിപ്പെടുത്താൻ മനസ്സിലാക്കാതെ പോകുന്നു.

സംരക്ഷണ പദ്ധതികൾ സമ്പർക്കം

സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരുമടങ്ങുന്ന സമുദായം പരസ്പരം ഇടപഴകുകയും ബന്ധപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നേടത്തു സൂക്ഷ്മത പാലിക്കണമെന്ന് ഇഷ്ടം കല്പിക്കുന്നു. സ്ത്രീകൾ പുറത്തിറങ്ങുമ്പോൾ ശരീരം മറച്ചിരിക്കണമെന്ന ശാസനപോലും ഇന്ന് പഴഞ്ചനയായിരിക്കുകയാണ്. ചിന്തിക്കുന്ന ഏതു സമൂഹവും ഈ വസ്തുത അംഗീകരിക്കും. പ്രാചീനമായ പല സംസ്കാരങ്ങളിലും ഈ സൂക്ഷ്മത പുലർത്തിവന്നിരുന്നു.

എൻസൈക്ലോപീഡിയ ഓഫ് ഇന്ത്യയിൽ ഇങ്ങനെ കാണാം. 'പുരുഷാണിക ഗ്രീക്കു സ്ത്രീകൾ വീടുകളിൽ അടങ്ങി ഇരുന്നിരുന്നു. ഗൃഹജോലികൾക്കു പുറമെ പരുത്തിയും രോമവും കൊണ്ട് നൂൽനൂൽക്കുക തുടങ്ങിയ ജോലിയും ചെയ്തിരുന്നു. അവർ പുറത്തിറങ്ങുമ്പോൾ ഏല്പെടുത്തിയിരുന്ന പർട്ട അല്ലെങ്കിൽ അതിരുകവിഞ്ഞതായിരുന്നു. എന്നാൽ കാലപ്പഴക്കത്തിൽ അവർ തങ്ങളുടെ പൂർവ്വസ്ഥിതി മറന്നു. സ്ത്രീ പുരുഷ സമ്പർക്കം അനിയന്ത്രിതമായി. പ്രകടമായ അനൗചിത പശ്ചാത്തലം എവിടെയും കാണാമായിരുന്നു. തൽഫലമായി അവളുടെ പാതിവ്രത്യവും, ധർമബോധവും നഷ്ടമായി. പുരുഷന്മാർ സ്ത്രീകൾക്കധീനമായി. ഒടുവിൽ സമുദായവും ദാമോസാമ്രാജ്യവും തകർന്നുപോകാൻ അതു കാരണമായി'

ബുദ്ധിജീവികളുടെ ഇത്തരം പരാമർശങ്ങൾ എമ്പാടും ഉദ്ധരിക്കാൻ കഴിയും. അനിയന്ത്രിതമായ സമ്പർക്കവും സ്വാതന്ത്ര്യവും

ശ്രദ്ധയും മതത്തിനും ധർമ്മത്തിനും മാത്രമല്ല ലോകസമാധാനത്തിനുമെന്ന ഭീഷണിയാണെന്നു ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. വനിതാ വിമോചന പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാക്കൾ പാശ്ചാത്യരാണ്. അവർ തന്നെയാണിതിന്റെ തിരുത്തലും അനുഭവിക്കുന്നതും. ഹിജ്റ 1356-ൽ പാരീസിലെ ഒരു ലോ കോളേജ് വിദ്യാർത്ഥി ഈജിപ്റ്റിലെ അൽ 'ഫത്'ഹ്' മാസികയെഴുതിയ ഒരു കത്തിൽ ഇങ്ങനെ കാണാം.

"ഫ്രാൻസിലെ എല്ലാ കലാശാലകളിലും സ്ത്രീപുരുഷ സമ്പർക്കം സാധാരണമാണ്. പാരീസിൽ അതു ഗൗരവസ്ഥിതിയിലെത്തിയിരിക്കുന്നു. അതുമൂലം നീചസ്വഭാവങ്ങൾ ഉടലെടുക്കുകയും പഠനം താമസമാകുകയും ചെയ്യുന്നു. ഒരിക്കൽ നിയമശാസ്ത്ര പ്രൊഫസർ 'മിസ്' ജോസേപ്പ് ബാർതലേമി' വിദ്യാർത്ഥി വിദ്യാർത്ഥിനികളുടെ തോന്നുവാസം കാരണം ലക്ചർ ചെയ്യാൻ കഴിയാതെ ഇറങ്ങിപ്പോയി. പിന്നെ ഞങ്ങൾ ഹാളിൽ വന്നപ്പോൾ പ്രൊഫസറുടെ ലക്ചർപ്പാഠ ഫോമിനിതവശവും വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും വിദ്യാർത്ഥിനികൾക്കും വേറെവേറെ ഇരിപ്പിടം തയ്യാറാക്കിവെച്ചതാണ് കണ്ടത്. ഈ വിവേചനം അധികം നീണ്ടുപോകാൻ അവർ സമ്മതിച്ചില്ല....."

സുദീർഘമായ ആ കത്തിൽ അവിടത്തെ മിക്സഡ് സംസ്കാരത്തിന്റെ ദൃഷ്ട്യവും മറ്റും വ്യക്തമായി കാണാം. കത്തഴിഞ്ഞ ഈ സമ്പ്രദായം ഇസ്ലാം അംഗീകരിക്കുന്നില്ല. മാനവും സംസ്കാരവും ഉള്ള മനുഷ്യൻ കേവലം മൃഗങ്ങളെപ്പോലെ വികാരജീവികളായി കാലം കഴിക്കേണ്ടവനല്ല. അവന്റെ ജീവിതം, ജീർണതകളിൽ നിന്ന് മുക്തമായിരിക്കേണ്ടത്. ഉന്നതമായ സംസ്കാരവും ഭദ്രമായ കുടുംബജീവിതവും നയിക്കുന്ന സമൂഹത്തിന് മാത്രമേ നാഗരികത്വത്തിന്റെ ഉന്നതിയിലെത്താൻ സാധിക്കൂ.

എന്നാൽ നമ്മുടെ നാട്ടിലെ സ്ഥിതി അതിഭയനീയമാണ്. സ്ത്രീകളുടെ സകല അഭിവൃദ്ധിയും തടഞ്ഞുകൊണ്ട്, അടക്കളജോലിക്കു മാത്രം ഹോമിക്കപ്പെട്ടവരെന്നോണം പെരുമാറുന്ന യാഥാസ്ഥിതികത്വത്തിന്റെയും അന്ധതയുടെയും മൃഗീയഹസ്തങ്ങളിൽ നിന്ന് അവരെ മോചിപ്പിക്കാനും, അവർക്ക്

ഇപ്പോൾ അനുവദിക്കുന്ന അവകാശങ്ങൾ നൽകാനും വേണ്ടി നമ്മുടെ ഉലമാക്കൾ വളരെയേറെ കഷ്ടപ്പെട്ടേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ട്. കത്തഴിഞ്ഞ പാശ്ചാത്യൻ നീതിയുടെയും ഇടുങ്ങിയ യാഥാസ്ഥിതികത്വത്തിന്റെയും മധ്യേയാണ് ഇസ്ലാമിക ശരീ അത്ത് നിലകൊള്ളുന്നത്.

സൂറിയും സമൂഹത്തിന്റെ ഭാഗമാണ്. ലോകത്തിന്റെ ഗതിവിഗതികൾ അവൾ മനസ്സിലാക്കേണ്ടതുണ്ട്. വിജ്ഞാനം സമ്പാദിക്കാനും ജീവിതത്തിൽ അതുപയോഗിക്കാനും അവൾക്കു കഴിയണം. എന്നാൽ നമ്മുടെ വിദ്യാഭ്യാസ സമ്പ്രദായവും സിലബസും കൃത്യമായി ശാസ്ത്രീയമാണോ എന്നു നാം പരിശോധിക്കണം. ഉയർന്ന ശാസ്ത്രസാങ്കേതിക വിദ്യകൾ പഠിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതോടൊപ്പം ഗൃഹഭരണം, ശീശുപരിപാലനം, മന:ശാസ്ത്രം തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങളും ചെറിയ കൈത്തൊഴിലുകളും നൂൽനൂൽപ്പ് തുടങ്ങിയ ജോലികളും എന്തുകൊണ്ട് സൂറികൾക്ക് പ്രത്യേകമായി പഠിപ്പിച്ചുകൂടാ. ഒരു സൂറീ വക്കീലോ, ഗുമസ്തനോ ആകാൻ പരിശീലനം നേടുന്നു. പ്രകൃതി അവളിലേൽപ്പിച്ച ഉത്തരവാദിത്തം നിർവഹിക്കാൻ വേണ്ട പരിജ്ഞാനം മാത്രം ശാസ്ത്രീയമായി അവൾക്ക് ലഭിക്കുന്നില്ല. സമൂഹത്തിന്റെ വളർച്ചയിൽ താല്പര്യമുള്ളവർ, ബോധപൂർവമായ വിദ്യാഭ്യാസരീതിയും പാഠ്യക്രമവും പൗരന്മാർക്ക് നൽകേണ്ടതുണ്ട്. അതില്ലാതെ പോകുന്നതും സമൂഹത്തിന്റെ അധഃപതനത്തിന് കാരണമായിത്തീരും.

പർദാ സമ്പ്രദായം

ഇസ്ലാമിലെ പർദാസമ്പ്രദായം ആധുനികർക്കിടയിൽ ഏറെ ആക്ഷേപത്തിന് വിധേയമായിട്ടുണ്ട്. വാസ്തവത്തിൽ സൂറികൾ തങ്ങളുടെ സൗന്ദര്യം പ്രദർശന വസ്തു ആക്കരുത് എന്ന ഉദ്ദേശത്തിൽ വസ്ത്രംകൊണ്ട് ശരീരം മറക്കണം എന്നനുശാസിക്കുന്നതാണീ പർദാ എന്നുപറയുന്നത്. ഇതു മുഹമ്മദനബി കൊണ്ടുവന്ന ഒരു പിന്തിരിപ്പൻ ആശയമല്ല. സാമൂഹിക സദാചാരവും ഉന്നത സംസ്കാരവും ആഗ്രഹിക്കുന്നവരെക്കൊക്കെ ഇതംഗീകരിക്കും.

ചരിത്രപരമായി നോക്കുമ്പോൾ ഈ സമ്പ്രദായത്തിന് വളരെ പഴക്കമുണ്ട്. ഇബ്രാഹിം നബിയുടെ ഭാര്യയ്ക്ക്

പുത്രനുണ്ടാവുമെന്ന സുവിശേഷം, മനുഷ്യരൂപത്തിൽ വന്ന ദൈവമൂർത്തന്മാർ ജർത്താവു മുഖേനയാണ് അറിയിച്ചത്. എന്ന് ചരിത്രത്തിൽ കാണുന്നു. ഇബ്രാഹീമി(അ)ന്റെ സഹോദര പുത്രി, ഇസ്ഹാഖിനെ കണ്ടപ്പോൾ മേൽമുടികൊണ്ട് മുഖം മറച്ചതും, യത്ത്ഖുബ് നബിയുടെ മകനെ കണ്ടപ്പോൾ സാമാൻ എന്ന യൗവതി മുഖംമുടിയതും അന്നത്തെ പർദാസമ്പ്രദായം വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. ക്രൈസ്തവർക്കിടയിൽ പർദാസമ്പ്രദായമുണ്ട്. അന്തർജനങ്ങളും മറ്റും ആചരിച്ചുവരുന്ന മറക്കേ സമ്പ്രദായം പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ഹിന്ദുക്കൾക്കിടയിലും ആ സമ്പ്രദായം രൂപത്തിലും ഭാവത്തിലും വ്യത്യസ്തമെങ്കിലും നടപ്പിലുണ്ടായിരുന്നുവെന്നാണ് അതിൽ നിന്നും മനസ്സിലാവുന്നത്.

ഇസ്ലാമിലെ പർദാ നിയമത്തെ രണ്ടുതരത്തിൽ മറഗിക്കാം. അന്യരായ സ്ത്രീയും പുരുഷനും തനിച്ചാവുന്നത് ഇസ്ലാം വിലക്കുന്നു. ഇതാണ് ഒരു രൂപം. നബി പറയുന്നു: "രക്തബന്ധമുള്ളവരോടൊപ്പമല്ലാതെ ഒരു പുരുഷനും സ്ത്രീയുടെയോ തനിച്ചാവരുത്." നോക്കൂ. ഏതൊരു നാഗരിക സമൂഹമാണി്കാര്യം അംഗീകരിക്കാത്തത്?

മറുത്തുവെക്കിടയിലേക്കിറങ്ങുമ്പോൾ പ്രായപൂർത്തിയായ സ്ത്രീകൾ മുഖവും മുൻകയ്യും ഒഴിച്ചു ബാക്കി ശരീരഭാഗങ്ങൾ മറക്കണമെന്നതാണ് രണ്ടാമത്തെ രൂപം. "അവർ തങ്ങളുടെ ശിരോവസ്ത്രങ്ങൾ മാറിടത്തിലൂടെ താഴ്ത്തിയിടണം." എന്ന് ഖുർആൻ പറയുന്നു. ഈ കാര്യം വ്യക്തമാക്കുന്ന ഖുർആൻ വാക്യങ്ങളും നബിവചനങ്ങളും നിരവധിയാണ്. ദീർഘയെത്താൽ അവ ഉദ്ധരിക്കുന്നില്ല. മാദകമായ സ്ത്രീ സൗന്ദര്യം വിലമ്പിച്ചുറക്കാക്കുന്ന ഇന്നത്തെ സമ്പ്രദായം, ഒരിക്കലും സ്ത്രീകളുടെ പുരോഗതിയിൽ താൽപര്യമുള്ളവർ അംഗീകരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അതേസമയം സ്ത്രീകളോടുള്ള ഇസ്ലാമിന്റെ സമീപനം അവരെ പുറകോട്ടുവലിക്കുമെന്നും പറഞ്ഞുകൂടാ. കാരണം മാനുഷമായി വസ്ത്രം ധരിക്കണമെന്നു പറഞ്ഞാൽ അത് അവകാശം നിഷേധിക്കുകയോ അവരെ മോശമാക്കുകയോ അല്ല. അവരുടെയും സമൂഹത്തിന്റെയും സുരക്ഷിതത്വത്തിൽ കൂടുതൽ താത്പര്യം ഇസ്ലാം കാണിച്ചു എന്നുമാത്രം. അതാണല്ലോ മനുഷ്യത്വവും നീതിയും.

ഈ സത്യം ഉൾക്കൊള്ളാതെ പാശ്ചാത്യരെ അനുകരിച്ച വസ്ത്രം ഉരിഞ്ഞെറിയലാണ് ഫാഷൻ എന്നു ധരിച്ച ചില വിദ്യാർത്ഥികൾ മുഷി. സമുദായത്തിലും ഉണ്ട് എന്നത് ഖേദകരമാണ്. മറ്റുള്ളവർക്കു മുന്നിൽ സംസ്കാരം ഉയർത്തിപ്പിടിക്കാൻ നട്ടെല്ലില്ലാത്തവൻ താൻ സമുദായത്തെ ഒന്നടങ്കം ഒറ്റിക്കൊട്ടുകയാണെന്ന് അറിയുന്നില്ല. എന്നാൽ ഈ 'പരിഷ്കാരം' കൊണ്ട് തനിക്കോ തന്റെ കുടുംബത്തിനോ മറ്റൊക്കെങ്കിലുമോ ഒരു നേട്ടവുമില്ല എന്നതും ചിന്തിക്കേണ്ട കാര്യമാണ്.

പർഭാ സമ്പ്രദായം സ്ത്രീകളുടെ പുരോഗതി തടയുന്നു എന്ന് ചിലർ ആക്ഷേപിക്കാറുണ്ട്. വസ്ത്രകൾ ശരിയായി മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കാത്തതിന്റെ ഫലമാണത്. വിദ്യാഭ്യാസമാണല്ലോ പുരോഗമനത്തിന്റെ ആധാരശില. "വിദ്യ അഭ്യസിക്കുന്നത് ഓരോ മുഷി. സ്ത്രീ പുരുഷനും ബാധ്യതയാണ്" എന്നാണ് പ്രവാചകൻ (സ) പറിപ്പിച്ചത്. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ സ്ത്രീപുരുഷ സമത്വം പ്രഖ്യാപിച്ച മറ്റേതുമതമാണുള്ളത്? ഇസ്ലാമിന്റെ യഥാർത്ഥ ഐശ്വര്യം കളിയാടിയിരുന്ന ഏതുമതത്തിലും അവൻ വിദ്യാഭ്യാസപരമായി മുൻപന്തിയിലായിരുന്നു. കർമ്മശാസ്ത്രം, ഹദീസ് നിദാ നശാസ്ത്രം, വ്യാകരണം, സാഹിത്യം, ഗദ്യം, കവിത, പ്രസംഗം, അധ്യാപനം തുടങ്ങിയ തുറകളിലൊക്കെ പ്രാവീണ്യം നേടിയ സ്ത്രീരത്നങ്ങൾ ഇസ്ലാമിക ചരിത്രത്തിലുണ്ടായിരുന്നു. മഹാസ്ഥാപനം സ്വഹാബികൾ പോലും എത്രയോ കാര്യങ്ങൾ സാധാരണ സ്ത്രീകളോടു ചോദിച്ചു മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു.

ഇതൊന്നും പക്ഷെ, പർഭാ ഉരിഞ്ഞെറിഞ്ഞിട്ടായിരുന്നില്ല. വിദ്യാഭ്യാസമെന്നു പറഞ്ഞാൽ പാശ്ചാത്യ സർവ്വകലാശാലകളിലേതുപോലെത്തന്നെ വേണമെന്നതിനോടു ഇസ്ലാം തീർത്തു. വിരോധിക്കുന്നു. പർഭാ പുരോഗതിക്ക് തടസ്സമല്ല. പ്രത്യുത, ആത്മീയവും ഭൗതികവുമായ യഥാർത്ഥ പുരോഗതിക്ക് വഴിയൊരുക്കുന്നതാണത്.

സത്യവിശ്വാസിയായിക്കൊണ്ട് സൽകർമ്മം ചെയ്യുന്നത് സ്ത്രീയാകട്ടെ പുരുഷനാകട്ടെ അവർക്ക് പ്രതിഫലമുണ്ട്" എന്നാണ് ഖുർആൻ പറിപ്പിക്കുന്നത്. പുരുഷനോടൊത്ത് ആരാധന നടത്തുവാനും ആരാധനാലയത്തിൽ പ്രവേശിക്കാനും

ഇപ്പോൾ അനുവദിക്കുന്നു. അഴിഞ്ഞാടാൻ അവിടെയും അനുവാദമില്ല. ഇതാണോ തെറ്റാ?

സൂര്യന്റെ പരസ്പരതന്ത്രം ഇപ്പോൾമനോഹരം വകവെച്ചുകൊടുത്ത ഒരു പ്രത്യയശാസ്ത്രം ഇല്ല. യുദ്ധമുന്നണിയിൽവെച്ച് ഒരു ശത്രുവെന്ന് ഒരു സൂര്യ അഭയം നൽകിയാൽ ആ അഭയം നൽകപ്പെട്ടവനെ മുഷി. സൈന്യം സുരക്ഷിതനായിവിടുന്നു. പെണ്ണിന്റെ അഭിപ്രായത്തിന് കല്പിച്ച വിലനോക്കൂ.

തന്റെ സ്വത്ത് കൈകാര്യം ചെയ്യാനും ക്രയവിക്രയം ചെയ്യാനും സൂര്യൻ തടസ്സമില്ല. കുടുംബത്തിന്റെ ചിലവ് അന്വേഷിക്കാൻ സൂര്യൻ ഇപ്പോൾ ബാധ്യത ഏല്പിച്ചില്ല. പുരുഷനാണ് അത് നിർവഹിക്കേണ്ടത്. 'ഭാര്യയും ഭർത്താവും പ്രളയം ഭാസിയുമായല്ല ജീവിക്കേണ്ടത്'; ആത്മമിത്രങ്ങളായാണ് എന്നത്രെ പ്രവാചകന്റെ നിർദ്ദേശം. പ്രാർത്ഥനയിലും ആത്മലാഷങ്ങളിലും സൂര്യന്റെ പങ്കെടുപ്പിക്കാനാണ് പ്രവാചകൻ പറയുന്നത്. ഭാര്യയും വെച്ചേറെ പറഞ്ഞാൽ അവ ഭാര്യ പ്രബന്ധത്തിനമാത്രം കാണും. ദൈർഘ്യം കേൾക്കുന്നത് ചുരുക്കുന്നു.

ഇത്രയുംപറഞ്ഞതിൽ നിന്ന് ഇപ്പോൾപെ പരമസൂര്യന്റെ പുരോഗതിക്കോ പരസ്പരതന്ത്രമോ വിലപ്പെട്ടതായിത്തീർന്നു വരുന്നതാണു മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കേണ്ടതല്ലോ. സഹോദരന്മാരേ, ധാർമികബോധം ശൂന്യവസ്ഥയിലേക്കെത്തിത്തുടങ്ങിയ ഈ ദശാസ്ഥിയിൽ നാം നമ്മുടെ സൂര്യന്റെപ്പറ്റി ക്രിയാത്മകമായ പദ്ധതികളാവിഷ്കരിക്കാതിരുന്നാൽ, ഒന്നുകിൽ അവർ 'പരിഷ്കാര'ത്തിൽപെട്ട് 'പുരുഷൻ'മാരായിത്തീരും. അല്ലെങ്കിൽ യാഥാസ്ഥിതികത്വത്തിന്റെ തടങ്കൽ പാളയത്തിൽ മൃഗങ്ങളായി തളച്ചിടപ്പെടും. അതുകൊണ്ട് ആത്മഹത്യാപരമാണ്.

നമ്മുടെ പെൺകുട്ടികൾക്ക് ഭൗതിക വിദ്യാഭ്യാസത്തോടൊപ്പം മതവിജ്ഞാനവും, ഗൃഹഭരണം, ശിശുപാലനം, പ്രഥമശുശ്രൂഷ തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കുകയും കൈത്തൊഴികളും കടിൽ വ്യവസായങ്ങളും പരിശീലിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. എങ്കിൽ അവർക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ട പ്രതാപവും സ്ഥാനമാനങ്ങളും തിരിച്ചുകിട്ടും. സമൂഹം ഭദ്രമായിരിക്കുകയും ചെയ്യും. അല്ലാത്ത നമ്മെ അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ.

സമാപനം

ഇപ്പോൾ എന്ന മഹാസാഗരത്തെ ഒരു വിഹഗവിക്ഷണം നടത്തുക മാത്രമേ ഈ ലഘുകൃതിയിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളൂ. ലോകത്ത് പല പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളുമുണ്ട്. മതങ്ങളും മതേതര പ്രസ്ഥാനങ്ങളും മതവിരുദ്ധ ആശയങ്ങളുമുണ്ട്. അവയ്ക്കൊക്കെ അനുയായികളും ഉണ്ട്. ഓരോ വിഭാഗം ആളുകളും തങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ആശയം അനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കാൻ തയ്യാറാവുന്നു. എന്നാൽ ആസൂത്രഹത്തിലെ ഓരോ വ്യക്തിയെയും ചൂഴ്ന്നു നില്ക്കുകയും അവരുടെ ജീവിതത്തിന്റെ സമസ്ത മേഖലയിലേക്കും വെളിച്ചം വീശുകയും ചെയ്യുന്ന ആദർശങ്ങൾ ഇല്ല എന്നു തന്നെ പറയാം.

ലോകത്ത് ഏറ്റവുമധികം അനുയായികളുള്ളത് ക്രിസ്തു മതത്തിനാണ്. ഏറ്റവും അധികം കോപ്പി വിറ്റഴിക്കപ്പെടുന്നത് അവരുടെ വേദഗ്രന്ഥമായ ബൈബിളാണ്. ബൈബിൾ ഒരു ദർശനമോ ആദർശമോ സുവിശേഷമോ മോചന മന്ത്രമോ ഒക്കെ ആണെങ്കിലും മനുഷ്യജീവിതത്തെ ആത്യന്തികമായി അതുൾക്കൊള്ളുന്നില്ല. ദൈവം-ദിന ജീവിതമോ സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ പ്രശ്നങ്ങളോ കടംബകാര്യങ്ങളോ അത് കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നില്ല.

ഇന്ത്യയിലെ മതങ്ങളായ ഹിന്ദുമതം ബുദ്ധമതം ജൈന മതം തുടങ്ങി ഏതുപരിശോധിച്ചാലും അവയൊക്കെ ധർമ്മത്തിനും സനാതനത്വത്തിനും മുൻതൂക്കം നൽകിയിരുന്ന ഒഴ്നങ്ങളായിരുന്നു എന്നല്ലാതെ ഒൻയാവിൽ എങ്ങനെ ജീവിക്കണം എന്നതിന് വ്യക്തമായ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ അവയിലില്ല.

മതങ്ങളെയും ധാർമിക സനാതന മൂല്യങ്ങളെയും മുഴുവൻ തള്ളിപ്പറഞ്ഞത്, ദൈവനിഷേധവും ഭൗതിക വാദവും അടിസ്ഥാനമാക്കി ഈ നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മോചന മുദ്രാവാക്യവുമായി അടുത്തുവന്ന പ്രസ്ഥാനമാണ് കമ്യൂണിസം. തൊഴിലാളിയെയും മുതലാളിയെയും വർഗ്ഗങ്ങളാക്കിതിരിച്ച് വർഗസംഘട്ടനങ്ങളിലൂടെ നിലനില്പാൻ ശ്രമിക്കുകയും, സമ്പത്താണ് മാനവികതയുടെ ആധാരശില എന്ന് സിദ്ധാന്തിക്കുകയും, ആ സമ്പത്ത് വ്യക്തികളിൽ നിന്ന് 'സ്റ്റേറ്റി'ലേക്ക് നീങ്ങുകയെന്നതാണ് മോചനത്തിന്റെ ആത്യന്തിക സ്ഥിതി എന്ന് സ്വപ്നം കാണുകയും ചെയ്ത സിദ്ധാന്തം പക്ഷെ, മനുഷ്യന് ജീവിതത്തിൽ കൊണ്ടുനടക്കാവുന്ന പ്രായോഗിക പദ്ധതിയല്ല എന്ന് വ്യക്തമാണ്.

ഇസ്ലാമിന്റെ സ്ഥിതി അതല്ല. നമുക്കെത്തിപ്പിടിക്കാൻ പറ്റാത്ത പാലും തേരും ഒഴുകുന്ന സ്വർഗത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞു പറിക്കുകയല്ല ഇസ്ലാം. മനുഷ്യന് ഈ ലോകത്ത് മനുഷ്യനായി ജീവിക്കുകയും മരണാനന്തരം സ്വർഗീയ സുഖം കരസ്ഥമാക്കുകയും ചെയ്യണമെന്നാണതിന്റെ മൂലസിദ്ധാന്തം. വ്യക്തിപരവും കുടുംബപരവും സാമൂഹികവും രാഷ്ട്രീയവും രാഷ്ട്രാന്തരീയവുമായ പ്രശ്നങ്ങൾ അതുകൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു. ഒരാളുടെ ദൈനംദിന ജീവിതത്തിൽ കൃത്യമായും കണിശമായും ഇസ്ലാം ഇടപെടുന്നു. ആക്ഷം പിടികിട്ടാത്ത ഉദ്യോപ്യ അല്ല; ഇത് പച്ചയായ മനുഷ്യന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ വ്യത്യസ്ത മണ്ഡലങ്ങളെ ജീവിത ഗന്ധിയായി സ്പർശിക്കുകയും അവിടെയൊക്കെത്തന്നെ നെറിയും നെറികേടും ധർമവും അധർമവും വ്യതിരിക്തമായി വരച്ചുകാണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഇസ്ലാമിന്റെ പ്രമാണമായ ഖുർആനിക നിർദ്ദേശങ്ങളും നിയമങ്ങളും കാലാതിവർത്തിയായി നില്ക്കുന്നു. ചരിത്രവും ശാസ്ത്രവും കഥകളും നിയമങ്ങളും കല്പനകളും നിരോധ

ങ്ങളും അവയിലുണ്ട്. ഖുർആനിന്റെ കൽപനകൾ ഏതെങ്കിലും കാലഘട്ടത്തിനനുസരിച്ച് മാറ്റിപ്പറയേണ്ടിവന്നിട്ടില്ല. നിരോധങ്ങൾ ഏതെങ്കിലും കാലത്ത് കൊള്ളാവുന്ന കാര്യമായി പരിഗണിച്ചിട്ടില്ല. കാരണം അത് അല്ലാഹുവിന്റെ വചനങ്ങളത്രെ.

ഇങ്ങനെ പ്രായോഗികമായ ഇസ്‌ലാം എന്ന മതം അതിന്റെ അനുയായികളിലും അല്ലാത്തവരിലും ചെലുത്തുന്ന സ്വാധീനവും അവർക്കുവേണ്ടുന്ന വ്യക്തി സ്വാതന്ത്ര്യവും, അതുവിശദീകരിക്കുന്ന പൗരധർമവും ഒരേത്തിനോട്ടം മാത്രമാണിത്. നാഗരീക സമൂഹസൃഷ്ടിക്കായി ഖുർആൻ നമുക്ക് തരുന്ന വെളിച്ചം എന്താണെന്ന് മൊത്തത്തിൽ ഇതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഓരോ അധ്യായവും വിശദീകരണം അർഹിക്കുന്നു. ഏതാനും കാര്യങ്ങൾ മാത്രമേ അല്പം വിശദീകരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളൂ. ജീവിക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യയശാസ്ത്രം എന്ന നിലയിൽ ഇസ്ലാമിനെപ്പറ്റി പഠിക്കാൻ താൽപര്യമുള്ളവർക്ക് ഒരു സൂചിക മാത്രമാണീകൃതി. ഇതിലൂടെ ഒരാളെങ്കിലും ഈ ആത്യന്തിക ഭൗതികത്തിന്റെ അന്തസ്സത്ത മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമിച്ചാൽ അതായിരിക്കും മറ്റൊന്നിനേക്കാളും ഉത്തമം.

അജ്ഞതമൂലം ഇസ്ലാമിനെ മനസ്സിലാക്കാത്തവർ ധാരാളമുണ്ട്. കാര്യം വളരെ വ്യക്തമായി മനസ്സിലായിട്ടും സ്വാർഥമായ താൽപര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കാൻ വേണ്ടി കണ്ണുചിതുന്നവരും ഈ കനൽക്കട്ടയുടെ മുകളിൽ ഭുഷ്പ്രചരണത്തിന്റെ വെണ്ണീർ നിറക്കുന്നവരും ഇവിടെയുണ്ട്. ഈ രണ്ടുവിഭാഗത്തിനും ആവശ്യമായ വസ്തുതകളുടെ സംക്ഷിപ്തം മാത്രമാണിത്. സർവ്വശക്തൻ ഈ സംരംഭം സൽകർമ്മമായി അംഗീകരിക്കട്ടെ. ആമീൻ.

شعبة المجاليات

(وزارة الشؤون الإسلامية مركز الدعوة بالرياض)
تليفون ٤١١٦٣٥٦ / ٠١ - الرياض ١١١٣١

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بالبدية
تليفون ٤٣٣٠٨٨٨ / ٠١ فاكس ٤٣٠١١٢٢ / ٠١
ص.ب. الرياض ٢٤٩٣٢ ١١٤٥٦

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بالبطحاء
تليفون ٤٠٣٠٢٥١ - ٤٠٣٤٥٢٧ / ٠١
فاكس ٤٠٣٠١٤٢ / ٠١
ص.ب. الرياض ٢٠٨٢٤ ١١٤٦٥

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد العليا والسليمانية
تليفون ٤٦٢٩٩٤٤ / ٠١
ص.ب. الرياض ٦٣٩٤٤ ١١٥٢٦

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد العزيزية
تليفون ٤٩٥٥٥٥٥ / ٠١
ص.ب. الرياض ٤٢٣٤٧ ١١٥٥١

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد الدوامي
تليفون ٦٤٢٣٦٣٦ / ٠١
ص.ب. الدوامي ١٥٩

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بالخرج
تليفون ٥٤٤٠٦٦٢ / ٠١ فاكس ٥٤٨٠٩٨٣ / ٠١
ص.ب. الخرج ١٦٨ ١١٩٤٢

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد الربوة
تليفون ٤٩٧٠١٢٦ / ٠١
ص.ب. الرياض ٢٩٤٦٥ ١١٤٥٧

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد رياض الخبراء
تليفون ٣٣٤١٧٥٧
ص.ب. القصيم رياض الخبراء ١٦٦

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بالجمعة
تليفون ٤٣٢٣٩٤٩ / ٠٦
ص.ب. الجمعة ١٠٢ ١١٩٥٢

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بالروضة
تليفون ٤٩٧٠٥٦١ فاكس ٤٩١٨٠٥١
ص.ب. الرياض ٨٧٢٩٩ ١١٤٤٢

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بالنسيم

تليفون ٢٣٢٨٢٢٦ / ٠١
ص.ب. الرياض ٥١٥٨٤ ١١٥٥٣

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بالزلفي
تليفون ٤٢٢٥٦٥٧ / ٠٦ فاكس ٤٢٢٤٢٣٤ / ٠٦
ص.ب. الزلفي ١٨٢ ١١٩٣٢

مكتب توعية المجاليات بعنيزة
تليفون ٣٦٤٤٥٠٦ / ٠٦ ص.ب. ٨٠٨

مركز توعية المجاليات ببريدة
تليفون ٣٢٤٨٩٨٠ / ٠٦ فاكس ٣٢٤٥٤١٤ / ٠٦
ص.ب. ١٤٢

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بسلطانة
تليفون ٤٢٤٠٠٧٧ فاكس ٤٢٥١٠٠٥
ص.ب. الرياض ٩٢٦٧٥ ١١٦٦٣

مكتب توعية المجاليات المذنب
تليفون ٣٤٢٠٨١٥ / ٠٦ فاكس ٣٤٢٠٨١٥ / ٠٦
القصيم - المذنب - ص.ب. ٤٠٠

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية المجاليات بشقراء
تليفون ٦٢٢٢٠٦١ / ٠١ فاكس ٦٢٢١٧١١ / ٠١
ص.ب. شقراء ١٥٢ ١١٩٦١

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بالأحساء
تليفون ٥٨٧٤٦٦٤ - ٥٨٦٦٦٧٢ / ٠٣
ص.ب. الأحساء ٢٠٢٢ ٣١٩٨٢

مكتب توعية المجاليات بالخبر
تليفون ٨٩٨٧٤٤٤ / ٠٣ الدمام ٣١١٣١

المؤسسة الخيرية للدعوة بجدة
تليفون ٦٧٣١٧٥٤ - ٦٧٣٠٤٣١ / ٠٢
فاكس ٦٧٣١١٤٧
ص.ب. جدة ١٥٧٩٨ ٢١٤٥٤

مكتب توعية المجاليات بحائل
تليفون ٥٣٣٤٧٤٨ / ٠٦ فاكس ٥٤٣٢٢١١ / ٠٦
ص.ب. ٢٨٤٣

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بالقريات
ص.ب. ٧٥٥ تلفاكس ٠٨٩ / ٦٤٢٤٠٤